

Fondată: 1998
Anul XVIII

ELANUL

Nr. 158
APRILIE
2015

REVISTĂ DE CULTURĂ EDITATĂ DE ASOCIAȚIA CULTURALĂ „ACADEMIA RURALĂ ELANUL”
DIN GIURCANI, COMUNA GĂGEȘTI, JUDEȚUL VASLUI

Etnografie și folclor în nord-vestul județului Vaslui (3)

Dan RAVARU

Negustorul:

Bucurați-vă, îndată
Eu v-o cumpăr așa moartă!
Că sunt negustor de piei
Și-mi trebuie blana ei.
Spuneți, câți lei vreți pe ea,
Să-mi caut de treaba mea!

Moșneagul:

Două mii de lei să-mi dai
Și-o baniță de mălai.

Negustorul:

Cei prea mult.
Eu îți dau o mie lei
Și-o baniță de mălai.
Cer un doctor, meșter mare,
Să puie capra-n picioare!

Doctorul:

Eu sunt doctor cu renume.
Vreți un bine de la mine?

Negustorul:

Da, domn' doctor!
Să-mi pui capra în picioare
Că eu nu pot ști ce are!
Și ce cei să-mi spui îndată,

- continuare în pagina 2 -

Șezătoare culturală la Huși „Lohanul 7 ani împreună” (2007 – 2014)

Paul-Vlad MERLAN

Pentru a marca trecerea celor 7 ani de apariție a revistei culturale - științifice *Lohanul*, colectivul redacțional și-a propus să organizeze un cadru cultural – festiv menit să adune o mare parte dintre colaboratorii și cititorii fideli acesteia.

Pe parcursul dezbaterii culturale s-au pus în evidență:

- Bilanțul celor 7 ani de existență a revistei hușene;
- Lansări de carte, recenzii, păreri, sugestii ș.a.
- Oferirea unor diplome de excelență colaboratorilor revistei *Lohanul*, a sponsorilor generoși cât și a coordonatorilor de programe artistice dedicate evenimentului cultural;
- Program artistic: grupul de fluierași de la Școala nr. 1 "Mihail Sadoveanu", grupul de muzică folk de la Clubul Elevilor, colindători tradiționali ș.a.

Evenimentul cultural a avut loc marți 23 decembrie 2014, ora 11.00, la Biblioteca Municipală „Mihai Ralea” Huși, Sala de Lectură.

- continuare în pagina 15 -

A 70-a aniversare a prof. dr. Theodor Codreanu – o adevărată sărbătoare națională de cultură și ...viticultură –

Dr. ing. Avram D. TUDOSIE

Cu acest eveniment, Hușul a devenit, pe 4 aprilie 2015, o sărbătoare culturală, nu numai zonală, ci și națională, întrucât au participat peste 100 de mari personalități „de la Nistru pân' la Tisa, la Dunăre și la Marea cea întinsă”. A fost ceea ce, cu aproape 100 de ani în urmă, între 1921-1939, când la Școala Viticolă din Huși s-au desfășurat celebrele concursuri înălțătoare de vinuri, la care au participat distinse personalități ca senatorul și ministrul N. Gh. Lupu, George Ionescu Sisești, I. C. Teodorescu, Mihai Ralea, Mihai Negură, C. Giurescu, Dimitrie Gusti, G. Topârceanu, Ionel și Păstorel Teodoreanu, N. D. Cocea, Petre Andrei, Ion Pillat, Vasile Pârvan, Victor Ion Popa ș.m.a. Așa și-a făcut intrarea în eternitate „Cântării Moldovei”, fredonată la concursurilor culturale și de vinuri inaugurate la Huși și Chișinău, însoțită de gustarea vinurilor de Huși, din toată Moldova și Basarabia.

- continuare în pagina 17 -

Etnografie și folclor în nord-vestul județului Vaslui (3)

- urmare din pagina 1 -

Că eu nu sunt rău de plată.

Doctorul:

Să vedem ce are capra,
Că apoi îți spun eu plata.

Capra nu e moartă

Ci e leșinată.

Ce vrei, căpriță, apă?

Stai și-așteaptă!

Pâine?

N-am la mine!

Bomboane?

Nu ți-i foame?

Poate vrei vreun retevei?

Îți dau câte vrei!

Poate vrei un țap?

Capra, la auzul ultimei întrebări, începe să se miște.

Toți:

Am tot plâns și am oftat

Dar căprița s-a-ndreptat.

Ța, ța, ța, căpriță, ța,

Joacă și nu te muia!

Nu te-anina de podele

Că rămâi fără cordele!

Ța, ța, ța, la munte, ța,

Ța, ța, ța, căpriță, ța!

Anul nou cu noroc

Și vin mult în poloboc!

La anul când venim,

Mai bogați să vă găsim! (6)

Rândul de flăcăi

Din satul și comuna Rafaila

Culege: Adăscăliței Vasile și studenta Coman Zamfira, în ianuarie 1968 (înregistrare magnetofon).

De la: Chirfosanu Dumitru – 45 de ani, Caliniuc Vasile - ... de ani, Samson Gheorghe – 31 de ani, Humă Dumitru – 28 de ani, Ungureanu Mihai – 21 de ani, Amariei Dumitru – 22 de ani, Duluță Costică – 21 de ani ș.a.

Pentru a ordona într-o oarecare măsură numeroasele manifestări care au loc în Ajunul Anului Nou, la Rafaila flăcăii se organizează pe rânduri. Un informator ne spunea în legătură cu acest obicei: „La noi în sat se fac două rânduri: un rând pe deal și unul pe vale... Fiecare ... ură la geam, după aceea începe să joace *capra* cu *moșnegii*, la capră se face câte un ied sau doi și... la urma toată, vine *ursul* și încheie toată prezentarea”. S-a mai spus că ultima dată „rândul din vale a avut 25 de flăcăi”, iar „rândul de pe deal, 22”. Am aflat că fiecare formație dintr-un rând (*capra*, *ursul*) are comorașul său.

Intrați în curtea gospodarului, cei din ceată fac loc în prim plan grupului caprei. În grupul acesteia intră:

Capra I.

Capra II.

Iedul I.

Iedul II. Poziția măștii caprei este aici în picioare. Modul de construcție este cu totul particular, încât am putea vorbi de „capra pe prăjină”. Înălțimea corpului cu gât și cap este de până la trei metri. Jucătorii își sprijină în brâu o prăjină pe care este alcătuită întreaga mască. Capul este diferit doar în ceea ce privește mărimea triunghiului dintre coarne, care are laturile de aproximativ jumătate de metru. Fălcile sunt mobile. Pe cea de jos este fixat un clopoțel. Capul este ornat cu urechi de iepure și cordele multicolore.

Ciobanul I.

Ciobanul II. Amândoi sunt îmbrăcați în cojoace. Au pălării cu boruri extrem de mari. În mână duc bețe. Ei sunt cei care rostesc strigăturile după care caprele urmează să joace.

Moșneagul. Este îmbrăcat cu cojoc întors pe dos. Are ținută ilariantă.

Comorașul. Poartă haine țărănești obișnuite.

Țiganul. Are îmbrăcămintă rufoasă. În mână duce un ciocan și o căldare.

Evreul. Este îmbrăcat cu pelerină lungă. Are șapcă. Duce un coș în care pune o cioară.

Turcul I.

Turcul II. Amândoi aceștia sunt îmbrăcați la fel, cu haine în care domină culoarea roșie. Au săbii.

Muzica (este preferată fanfara) cântă de joc pentru capre.

Caprele merg în ritm.

Ciobanii strigă:

U, iu, iu, căpriță, sus!

Di la stână te-am adus!

Te-am adus cât o iediță,

Te-ai făcut cât o căpriță!

Te-am crescut mare de tot

Și ți-am pus verigă-n bot!

Muzica schimbă melodia.

Ciobanii strigă:

la, mai bagă mâna-n sân

Și mai bea un kil de vin!

Busuioc nizgreptănat,

Să văd căprili ci fac!

Muzica schimbă melodia.

Ciobanii strigă mereu:

Hop așa!

Cu aceasta jocul caprei se încheie.

În prim plan trece ceata *ursului*. Din ea fac parte:

Ursul.

Puiul de urs. Corpul acestora este confecționat din piei de oaie. Capul este împodobit cu șuvișe de lână colorată. Au dinți de cauciuc, limbă de carton. De căpește sunt prinse lanțuri.

Ursarul I.

Ursarul II. Nu poartă haine mult deosebite de cele obișnuite. Se ung numai cu puțină funingine.

Ursarul I:

Bună ziua, bună ziua

Tovarășe gospodar!

Ne dați voie să facem și noi un taxâm?

Cu Didilică-al nostru, crețu,

Cu capu ca pădurețu',

Peste-un an a fi mai mare,

Ca o gură de caldare!

Na, na, na, Sofico, na!

(Ursoaica mornăie).

Am adus ursoaica de frânghie

Și-am trecut pe la Slobozie,

Și-am trecut pe la Hadâmbu,

Colo, unde vă era dumneavoastră

gându'.

Dar nu-mi plăcu nici pe-acolo.

Luăi ursoaica de frânghie

Și trecui pe la Franțuci

Unde-s fetele năluci,

Nevestele tinerele

Să te dai tumba cu ele.

Na, na, na, ursoaico, na!

Și-am luat ursul de frânghie,

Și-am venit pe la dumneavoastră.

Dar ce credeți dumneavoastră

Că suntem ursari

De pe ici, de pe colea?

De pe unde credeți dumneavoastră?

Suntem ursari de la Parișii mari,

Unde-a fost tata ursari

și bunici secretari!

Dar eu, mai hoț, am ajuns fericirea

De sunt bulibaș peste ursari!

Na, na, na, Sofico, na!

Sunt ficior de-a Pantilioaiei,

Cea din Valea Mare,

Care are o casă mare de copii,

Și mai mari, și mai mititei,

Toți îmbrăcați colonei.

Numai eu, ficior di popă,

Rămăsei di bat în dobă.

Și-am luat ursoaica de frânghie

Și trecui pe la Hadâmbu,

Unde ți-i dumitale gându',

Dar nu-mi plăcu nici acolo,

Că fata Durlii fierbea barabule

Tocmai în fundu' grădinii.

Na, na, na, ursoaico, na!

Și s-a speriat ursoaica

Și-a fatat un pui frumos

Ca un bujorel răpos (sic!),

Di la lume-i di folos.

Na, na, na, ursoaico, na!

Și-am luat ursul de frânghie,

Și-am trecut că văzui

Că toată lumea se ducea la biserică.

Mă dusei și eu cu ursoaica,

Că era speriată.

Și, când să intru-n biserică,

Fata popii, hoța,

Hop, îmi puse chieical!

Na, na, na, Sofica, na!

Dar și popa, din altar,

„leșin afară, măi măgar!”

Mă-ntorsei și mă uităi
 Și pe popă că-l văzui,
 Tot atunci îi răspunsei:
 „Măgăriță-i fata ta,
 Că ea mi-a pus chedica!”
 Luai ursul de frânghie
 Și plecăi la dumneavoastră,
 Să vă facem o tananică,
 Nici mai mare, nici mai mică,
 Ca o gură de ulcică!
 Na, na, na, Sofico, na!
 Peste-un an a fi mai mare,
 Ca o gură de caldare!
 L-am adus ca un purcel
 Și-o crescut ca un vițel.
 Na, na, na, Sofico, na!
 Bate-o, bate-o mai ușor,
 Ca să iasă-un polișor
 Și-o părechi di pantaloni
 Să-i avem de sărbători!
 Na, na, na, Sofico, na!
 Și-o părechi di-opinci di scroafă
 grasă,

Să li-avem di Bobotează!
 Na, na, na, Sofico, na!
 Foaie verde di-un grăunte,
 Vino-n coate și-n genunche,
 Dacă nu ești păcătos
 Să te dai tumba pe jos!
 Na, na, na, ursoaico, na!
 Foaie verde cucuruz,
 Să te dai cu fața-n sus,
 Să videm dacă ești urs!
 Foaie verde lemn di frag,
 la fă țupa pisti prag
 Și mă-ntreabă di ci zac,
 Di ci zac, di ci jălesc,
 Di-a' cui dor mă prăpădesc!
 Di doruțu' fetelor,
 Dragostea fimeilor!
 Că fusei doar însurat,
 Mă culcăi cu toanta-n pat!
 Frumoasă-i nevasta mea,
 Frumoasă-i și harnică,
 Se scoală de dimineață
 Pân-la ziuă-abia se-ncață!
 Ha, ha, ha, ha!
 Pân-ce vede măturat,
 Stă de zece ori pe pat;
 Pân-ce țese-un cot de pânză
 Mânâc-o ocă de brânză
 Și-o covată de făină,
 Și-o tigare de untură!
 Di, ha! La anu' și la mulți ani!
 Muzica zice acum „ursăreasca”.
 Ursarii joacă fără urs și strigă:
 Frunză verde nu-i așa,
 Că mai știi câte ceva!
 Nu te da, nu te muia,
 Că pun mâna pe nuia!
 Și nuiaua-i de răchită,
 Merge roata prăvălită!
 (Cu acestea alaiul își încheie
 spectacolul) (7).

Turca

Din satul și comuna Ștefan cel Mare
 Culeg studenții: Atanasie Dumitru,
 Mancaș Angela și Tudor Elena, în
 decembrie 1967 (imprimare magnetofon).
 De la: Bălăuță Vasile – 19 ani, Tunaru
 Vasile – 19 ani, Bălăuță Ioan – 17 ani, Crețu

Constantin – 18 ani, Doroftei Nicoalea – 17
 ani, Maftעי Ioan – 19 ani, Dorobăț Ioan – 17
 ani ș.a.

Personajele:

Turcul. Este îmbrăcat cu flane și
 pantaloni de culoare roșie, cu chingi de
 lână și bumbac colorat, cu podoabe de
 mărgel, cu fes care are o fundă roșie.
 Poartă sabie.

Omul de unire I.

Omul de unire II.

Omul de unire III.

Omul de unire IV. Toți aceștia sunt
 îmbrăcați cu costume naționale. Au însă
 ciorapi roșii, pălării de care atârnă coardele
 colorate. Au buzdugane împodobite cu
 hârtie creponată.

Harapul. Nu se deosebește prea
 mult în privința hainelor pe care le are de
 oamenii de unire.

Arnăutul (mai este numit și „grecul”).
 Este îmbrăcat tot în costum național, are
 ȋtari.

Dama. Poartă haine femeiești
 obișnuite.

Evreul I.

Evreul II.

Evreul III. Toți sunt îmbrăcați cu haine
 ponosite. Au măști făcute din piele de
 iepure. Unii pot să aibă și coarne. Au cărje,
 butelcuțe, cornuri.

Țiganca I.

Țiganca II. Pe față au măști din ciorapi
 de mătase. Poartă părul împletit în cozi
 groase împodobite cu monezi. Au rochii din
 imprimeuri viu colorate, cu flori mari.

Țiganul I.

Țiganul II. Poartă haine ponosite. Pe
 față au măști de postav.

Muzicanții. Numărul acestora și
 instrumentele din care cântă pot varia după
 împrejurări.

La intrarea în casă, întregul alai se
 prinde în așa numita „horă a turcii”, în
 timpul căreia se pot spune și strigături.
 La terminarea acesteia, muzica trece să
 intoneze diferite arii, pentru a oferi fiecărui
 grup de personaje posibilitatea să joace în
 fața publicului. Ordinea acestor melodii și
 jocuri este totdeauna următoarea:

„arnăuțeașca” (la aceasta singurii
 care joacă sunt *harapul* și *arnăutul*);
 „greceasca” (joacă numai *grecul* –
 sau *arnăutul* - și *dama*);

„turceasca” (joacă *turcul* singur);

„unirea” (la aceasta se prind cei patru
oameni de unire);

„ruseasca turcului” (la auzul acesteia
 joacă *oamenii de unire* și *turcul*);

„hărăpeasca” (*turcul* și *harapul* sunt
 singurii care o joacă);

„jidăneasca” (la acest joc participă
evreii. Se spun strigături cu un conținut
 comica, care nu sunt întotdeauna aceleași);

„țigăneasca” (participă aici *țiganii*
 și *țigăncile*. Se spun strigături, uneori
 licențioase. La terminarea jocului, țigăncile
 se apropie de spectatori și insistă să le
 ghicească, cerând bani. Cuvintele cu care

se adresează sunt aproape întotdeauna
 improvizatii după situația de moment) (8).

Obiceiuri de nuntă – lirice, orații

Din: sat Gugești, comuna Boțești

De la: Bejenaru C. Vasile – 7 clase, 40
 de ani, agricultor, și Nechita Ion (Huhulea)
 – 4 clase, 60 de ani, agricultor.

Culege: Micleascu V. Elena, studentă
 f.f. Institutul Pedagogic 3 ani Iași.

Data: 1964.

Nunta țărănească în comuna noastră
 se desfășoară astfel: sâmbătă la ora 14
 muzica angajată de mire se duce la casa
 lui și timp de 1-2 ore cântă, până când
 se adună vorniceii (prieteni mirului care
 au menirea de a invita la nuntă oamenii
 – cu sticle pline cu vin). Când aceștia
 s-au adunat, pornesc în marșul muzicii
 (fără mire, numai vorniceii cu muzica) la
 casa nunului cel mare (nașul). După ce
 au ajuns la nun, așteaptă până când se
 adună invitații și rudele nunului (timp în
 care muzica cântă, invitații dansează, iar
 nunii cei mari servesc cu tablelele pline
 vin și cozonac). Când toți au fost adunați,
 se urcă în căruțe (nunul și nuna în prima
 căruță) și pornesc din nou în marșul muzicii
 la casa mirului. Aici sunt întâmpinați la
 poartă de mire și părinții lui (socrii mari)
 cu sticle cu vin. De aici se încep pregătirile
 pentru a aduce mireasa. Se pregătesc
 carele pentru adus zestrea și vorniceilor le
 sunt împărțite sticle cu vin. De asemenea
 sticle cu vin au și nunii (de la ei de acasă).
 Când pornesc spre casa miresei, mirele și
 vorniceii merg călări, nunii și invitații lor în
 căruțe (așa cum au venit), iar rudele mirului
 în carele care se vor înapoia cu zestrea.
 Parcurg drumul până la casa miresei în
 marșul fanfarei și în chiuiturile și strigăturile
 nuntașilor. În poarta miresei sunt primiți de
 părinții miresei (socrii mici) cu sticle cu vin,
 iar în ușa casei se află mireasa cu tablaua
 cu dulceață și pahare cu vin. Mireasa este
 însoțită de două prietene care au în mână
 lumânări aprinse (fiecare câte o lumânare).
 Aceste două fete care însoțesc mireasa
 trebuie să aibă amândoi părinții în viață.

Înainte de a ajunge nuntașii la casa
 miresei, ajung doi dintre vorniceii care se
 numesc conocari. Unul dintre aceștia
 înconjoară scaunul care este așezat în
 ograda miresei și este acoperit cu un
 covor, iar pe el stau o cofă cu apă și un
 colac deasupra. Al doilea conocar rostește
 conocăria, astfel:

- Bună dimineața

cinstiți socri mici!

- Mulțumim dumneavoastră

țineri ioinici!

Dar ce umblați,

ce cătați?

- Ce umblăm,

ce cătăm?

La mimeni n-avem

seamă să ne dăm.

Multe mări am trecut,

multe țări am bătut

și orașe și sate

de departe

am colindat
și nimeni seama
nu ne-a luat.
Cine sunteți dumneavoastră
să ne luați
seama noastră?
Dar fiindcă ne-ntrebați
să ne lăsați cu-nctel
cu-nctișorul,
să ne dăm cuvântul
cu adevărul,
că de multe ce sunt și dese
nu le putem spune-alese.
Tânărul nostru-mpărat
de dimineață s-a sculat,
fața albă și-a spălat
chica neagră-a pieptănat
cu straie noi s-a-mbrăcat,
murgul și l-a înșeuat
cu trâmbița a sunat
mare oaste a ridicat
două sute grăniceri,
o sută feciori de boieri,
din cei mai mari,
nepoți de ghinerari,
și, pe la răsărit de soare,
a plecat la vânătoare.
Ș-a vânat țara de sus,
despre apus, până jughanii
au stătut și potcoave au pierdut.
Atunci, ne lăsarăm mai jos
p-un deal frumos
și alergarăm
de vânarăm
munții cu brazii
și cu fagii
cerul cu stelele,
câmpul cu florile,
dealul cu podgoriile,
vâlcelele cu viorelele
și satele cu fetele.
Când dete soarele-n deseară
ieșirăm la drumul cel mare
și deterăm d-o urmă de fiară;
stătu toată oastea-n mirare...
unii ziseră că e urmă de zână
să fie împăratului cunună.
Așa se mai chibzuiră
și se găsiră alți vânători
mai cunosători
și ziseră că-i urmă de căprioară
să fie-mpăratului soțioară.
Dar nunul cel mare
cu grijă-n spinare
călare p-un cal
ca un Ducipal,
se ridică-n scări și se umflă-n nări.
Și făcu ochii roată
peste oștirea toată,
și, când încoace privi
aicea zări
o floriceică frumoasă
și drăgăstoasă.
Și, văzând că nu-nflorește
nici nu rodește,
și nici locul nu-i priește,
ci mai mult se ofilește
ne trimise pe noi, șase flăcăi,
călări pe șase jugani,
cu coarne cănite,
cu frâne zugrăvite,
cu unghiile cositorite,

cu coadele împletite,
ca cu toți să pornim și la curțile
dumneavoastră să venim.
Ca floriceica s-o luăm
și la împăratul s-o ducem.
Pornirăm și venirăm
pe fața pământului,
pe aburii vântului,
bând și chiuind
și din pistoale trăznind,
caii încurcând, pe nări flăcări lăsând,
nechezând, și din unghii scăpărând,
până am sosit și v-am găsit.
Acum, ori floriceica să ne dați
ori, de unde nu, nu scăpați,
căci am venit cu târnăcoape
de argint,
să scoatem floriceica din pământ
s-o scoatem din rădăcină,
s-o sădim la împăratu-n-grădină
ca acolo să-nflorească,
să rodească, locul să-i priască,
și să nu ofilească.
Dumneavoastră socri mici
trebuie să dați la voinici
șase pahare cu vin,
șase maramede in,
de care se găsesc pe-aici,
cusute cu fluturi și amici,
fie și cu strămătură,
numai să fie cu voie bună,
să fie și de mătasă,
numai să fie de-aici din casă,
de la cinstita mireasă
să nu fie de pe la vecine
să pățim vreo rușine!
Că atunci va fi cinstea noastră
și ocara dumneavoastră.
Socri mici, ascultați,
și-n urechi bine băgați:
când a da soarele deseară
mare oaste vă-mpresoară.
De n-ăți avea bucate de ajuns,
să vă căutați loc de ascuns.
Să aveți buți cu vin,
care cu fân,
boi grași,
claponați,
vacii lăptoase,
fete frumoase.
Și să mai aveți
și lăutari, să vie tot satul
să se veselească-mpăratul.
Și acum
lărgiți casa,
întindeți masa
și nu uitați:
ce s-a făcut,
s-a făcut!
Nu mai e de desfăcut!
Munți înalți, luminoși,
bine v-am găsit sănătoși!
Conocarul care a rostit conocăria
ia colacul de pe cofa cu apă și iese cu
el înaintea nuntașilor, apoi se întoarce
odată cu ei. După ce s-au făcut primirile
de către socrii mici și mireasă, se așază
toți nuntașii la masă, unde are loc logodna
care se face astfel: se așază o farfurie cu
grâu în fața mirilor în care sunt ascunse
verighetetele. Mirele și mireasa așază
măinile cruciș pe farfurie și o învârt de la

dreapta spre stânga de trei ori. Apoi caută
amândoi odată verighetetele în farfurie.
Dacă își găsește fiecare verigheta lui, este
semn rău în căsnicie. Dacă au fost găsite
schimbat, înseamnă că se vor bucura. Și
le așază pe degete după cum le-au găsit.
După logodnă se aduce mâncare, care
obișnuit este: felul I – borș cu carne de
pasăre, felul II – sarmale, apoi cozonac.
Cât durează masa, muzica cântă. După
ce nuntașii s-au ridicat de la masă, este
servită muzica. În continuare, se scoate
– danțul – astfel: un băiat și o fată numiți
de miri iau oglinda, apoi se prind de mâini
mirele, mireasa, nașii și ceilalți tineri (fete
și băieți) și în ritmul muzicii, care intonează
danțul, înconjoară de trei ori masa,
aruncând din farfuria cu grâu prin casă.
După ce au înconjurat de trei ori masa,
scot danțul afară. Mirii rămân afară, iar
nunii cu fetele și băieții intră în casă pentru
a scoate zestrea miresei. Zestrea miresei
este: șase perine, două plapume, patru
covoare, un val de țolice de lână, unul de
cânepă, unul de pânză pentru saci, sipetul
(o ladă cu albiturile), un pat, o masă, două-
patru scaune și toate hainele pe care le-a
avut de la părinți. Toate acestea se scot
jucându-le în ritmul muzicii, așezându-le
în carele cu care au venit rudele mirelui.
După așezarea zestrei, nuntașii stau în
ogradă până când mirii își iau iertăciunea
de la părinții miresei astfel:

Părinții miresei se așază pe scaunul
acoperit cu covor, iar un alt covor este
așternut jos, unde stau mirii în genunchi.
Unul dintre nuntași spune iertăciunea
astfel:

Ascultați dumneavoastră cinstiți
nuntași,

Cinstiți nuntași
Cinstiți socri mari sau mici
Puține cuvinte, de rugăminte
Că se roagă fiii dumneavoastră
Să le dați iertăciune
Se roagă cu smerenie
Să le dați
blagoslovenie:
Că marele și puternicul Dumnezeu
luni întâia zi a făcut cerul și pământul
marți l-a împodobit cu stele și luferi
miercuri a făcut soarele și luna
joi a făcut pe strămoșul nostru Adam
cu trupul din lut
cu auzul din vânt
cu osul din piatră
cu sângele din mare
cu frumusețea din soare
după chipul și asemănarea
sfintei sale.
Și auzind Dumnezeu
că nu este bine
de a locui omul singur
pe pământ
i-a dat semn lui Adam
și l-a adormit
și-a rupt os din osul lui
trup din trupul lui
și a făcut pe
strămoașa noastră Eva.
Sculându-se Adam din somn
și văzând pe Eva

lângă dânsul, s-a spăimântat
a strigat cu glas tare,
ce este asta Doamne.
Domnul i-a răspuns:
aceasta este
os din osul tău
trup din trupul tău
și-ți va fi ție soție
și amândoi rămâneți un trup.
Dumnezeu i-a binecuvântat
să se înmulțească
ca stelele cerului
ca iarba pământului
ca florile codrului
ca nisipul mării.
Mulți și mulți crescură
și se-nmulțiră
până când a venit vremea
și la ceste tinere mlădițe
care stau cu genunchele plecate
cu fețele rușinate și vă roagă
să-i iertați și să-i binecuvântați.
Dumneavoastră, cinstiți părinți
care sunteți de la Dumnezeu orânduți
că-i iertați, să-i binecuvântați,
că binecuvântarea părinților
întărește casele fiilor
iar blestemul părinților
risipește casele fiilor.
Că așa a voit Dumnezeu
feciorul și cu fiica
să lase pe tatăl său
și pe mama sa
și se va lipi de femeia sa
și va fi un trup.
Doresc
de la cinstitul nun
un bacșiș bun
iar de la cinstita mireasă
o batistă de mătase
și un pahar cu vin
că așa-i de la Hristos
Amin!

După ce s-a terminat iertăciunea,
mirele urcă mireasa în brațe în căruță, iar
el merge călare. Ceilalți se urcă în căruțele
și carele în care au venit. În marșul muzicii
pornesc spre casa mirelui chiuind. Când
ajung în poarta mirelui, femeile din carele
cu zestre strigă:

leși afară soacră mare
că ți-aduc piptănătoare,
de te-i la ori nu te-i la
cu dânsa te-i piptăna!

Nuntașii sunt întâmpinați de socrii
mari cu sticle cu vin. Toți coboară și duc
zestrea jucând în casă. Mireasa își așază
zestrea la fel ca în casa ei.

La mire se continuă dansul și
servitul vinului până la ora 24. Nunta se
reia duminică dimineața la ora 7. Muzica
cântă 1-2 ore la mire, apoi este trimisă să
aducă nunii. Nunii vin cu câțiva băieți și
fete aducând găteala (miresei, mirelui și a
nunilor) și lumânările.

Odată ajunși la mire, se începe gătitul
miresei: ea este îmbrăcată în rochie albă și
acum i se așază voalul și floarea. Mireasa
este gătită de nună. Ea se așază în fața
oglinzii, ținută de două fete care au și două
lumânări aprinse în mână. Mireasa stă pe

un scaun cu perină. În timp ce e gătită, unul
din muzicanți cântă cuvintele:

Foaie verde și-o sipică
Mă rog dragă nănășică
Mai încet cu mâinile
De mi-așază florile
Am o zi de fericire
Să-mi rămână amintire
Și iar verde fir orez
Uite maică și mă vezi
Ziua mea de fericire
Să-ți rămână amintire.

Urmează apoi gătitul mirelui, pe
aceiași scaun fiind gătit de nun (i se așază
floarea de mire la reverul stâng al hainei).
În acest timp se cântă cântecul mirelui:

Foaie verde lemn de tei
Bună ziua măi flăcăi
Până azi am fost cu voi
Iar de mâini cu babele
Cu toate necazurile
Nimeni-n lume nu se-nșală
Ca feciorul când se-nsoară
Pune patru boi la car
și pleacă după amor.

În continuare nunul și nuna se așază
pe rând pe același scaun și-și așază
florile de nun. Apoi nuna împarte flori albe
socrilor mari și celorlalți care au asistat la
gătitul miresei.

Se scoate danțul de către un băiat și
o fată care duc în mână icoana de care se
prind mirii, nunii, fetele și băieții.

Astfel așezați, ies în ritmul muzicii
afară. Din nou își iau mirii iertăciunea de
la părinții mirelui (socrii mari). Este spusă
aceeași iertăciune ca la socrii mici. Apoi
pleacă la biserică pentru a li se oficia
cununia religioasă. În drum spre biserică
și la înapoiere, ies copiii cu căldări cu apă,
care sunt răsturnate de mire cu piciorul,
petru care dă bacșiș.

La înapoierea de la biserică, în pragul
ușii sunt întâmpinați de soacra mare care îi
ia cu un prosop pe amândoi de după gât.
Urmează apoi masa de cununie. După
masa de cununie mirii și nunii primesc
felicitările de la locuitorii satului, care vin
rând pe rând. La fiecare familie sau grup
de familii, li se cântă marșul. Iar în casă
sunt serviți cu dulceață și vin, în schimbul
căroră dau bacșiș. În acest timp tineretul
dansează afară. În felul acesta se continuă
nunta până duminică la orele 18, când
tineretul pleacă. Rămân la casa mirelui
rudele și nunii care iau masa și mai petrec
până la orele 23.

Luni dimineață la ora 8 muzica vine
la mire, unde ia masa, apoi sunt împărțiți
în două grupuri: unul pleacă la nuni și unul
la socrii mici. Acolo cântă muzica, până se
adună toate rudele lor și se înapoiază la
mire, luni la orele 17. La mire sunt așezate
mesele pentru toți invitații (ai nunului și
socrilor mici). După ce toți nuntașii au luat
masa, se trece la închinat. Închinatul se
face astfel: mireasa și mirele iau un pahar
cu vin din care toarnă la nași de se spală
pe mâini. Pentru șters li se dă un prosop,
care rămâne al lor.

Nunul numește un om din rudele lui
pentru a fi paharnic (adică să servească

cu vin fiecare familie ce închină). Acestui
paharnic soacra mică îi leagă un prosop la
gât. Soacra mică și mireasa dau cadourile
nunilor, care constau din 2 colaci mari,
cămăși de zi, batic pentru nună și 2
prosoape cu care-i leagă pe după gât.
Cadourile sunt jucate de către miri, nuni,
pe sus în ritmul muzicii. Obișnuit se dă:
bani și cereale. Apoi, nunii își comandă
cântecul preferat, iar nuntașii bat din palme
și chiuie în ritmul muzicii. Apoi închină:
rudele și invitații nunului, rudele și invitații
socrului mic, rudele mirelui și, ultimii, socrii
mici și socrii mari.

Cât timp durează închinatul, fiecare
familie își comandă cântecul dorit, iar
soacra mică leagă prosoape rudelor nunilor
și miresei. Prosoapele sunt jucate în ritmul
muzicii, apoi legate.

Acei ce primesc prosoape sunt datori
să mărească bacșișul. În timpul cât se
joacă prosoapele, femeile strigă:

Hei sāraca mireasa,
Bine a știut lucra
A lucrat la lumânare,
Și-a făcut prosopul, floare!

Când închină socrii, fac schimb de
cadouri astfel: socrii mari dau socrilor
mici rochie pentru soacra mică și două
prosoape. Socrii mici dau socrilor mari
cămăși de pânză de bumbac lungi și două
prosoape. Închinatul durează de luni seara
până marți la orele 16. Când închinatul a
luat sfârșit, are loc dezgătitul miresei. Nuna
îi ia voalul și floarea, timp în care unul din
muzicanți cântă cântecul:

Foaie verde și-o sulfină
Plângi mireasă și suspină
Că intri-n casă străină
Și te-or bate fără de milă
Te-or muștra fără de pricină
Căci mila de la părinți
Anevoie ai s-o uiți
Căci mila de la bărbat
Ca frunza de păr uscat
Doar când vrei să te umbrești
Mai tare te dogorești
Taci mireasă nu mai plânge
Căci la maică-ta te-or duce
Când o face plopul mere
Și răchita vișinele
Și răsteul coarne moi
O să mergem amândoi.

Apoi voalul îi este jucat deasupra
capului și nuntașii îi aruncă bani pe voal.
Nuna aduce un batic nou și o leagă pe
mireasă pe cap, semn că se află în rândul
femeilor căsătorite și din acel moment nu
va mai merge cu capul descoperit.

Nunii numără apoi banii și anunță
nuntașilor suma de bani, cadourile și
cantitatea cerealelor. În încheierea nunții
se așază din nou masă pentru: nuni, rudele
mai apropiate ale miresei și ale mirelui.
Apoi iau masa și muzicanții. După masă,
mai petrec câteva ore numai rudele mai
apropiate și nunta se termină prin marșul
care este cântat pentru nuni și în care este
condus nunul și nuna până acasă. Și cu
aceasta nunta fărănească gugeșteană a
luat sfârșit.

Felul în care am descris desfășurarea unei nunți din comuna Gugești a fost observat de mine cu ocazia nunților la care am participat din anul 1954, funcționând ca învățătoare numai în această comună.

Conocăria, iertăciunea și versurile cântecele amintite au fost culese de la locuitorii: Bejenaru C. Vasile (Conocăria și Iertăciunea) – agricultor colectivist în etate de 40 de ani, 7 clase; Nechita D. Ioan zis Huhulea (versurile cântecelor) – agricultor colectivist în etate de 60 de ani, 4 clase (9).

Rafaila

Culege: Cercel Petru
1969

De la Humă Maria

Descântec de bășică rea

S-o luat omul negru,

Ponegru,

De la casa neagră,

Poneagră,

Cu topor negru,

Ponegru,

Ș-o tăiet lemn negru,

Ponegru,

Cu grindeiul negru

Ponegru;

Cu coarne negre

Ponegre;

Cu cormana neagră

Poneagră;

Cu plaz negru

Ponegru;

Cu bărsa neagră

Poneagră;

Cu cusătura neagră

Poneagră;

Cu fier negru

Ponegru;

Cu cucoș negru

Ponegru;

Cu potâng negru

Ponegru;

Cu colibă neagră

Poneagră;

Cu otic negru

Ponegru;

Cu cotiugă neagră

Poneagră;

Cu osie neagră

Poneagră;

Cu roțile negre

Ponegre;

Cu spițele negre

Ponegre;

Cu cârceiei negre

Ponegre;

Cu tinici* negre (* tânjei)

Cu restei negre

Ponegre;

Negre tânjei o-ntins,

Negre boi o prins,

În sfânta Luni,

În sfânta Miercuri,

În sfânta Vineri,

La arat o plecat,

Beșica rea o căpătat.

Ce-o mâncat și nu i-o plăcut?

Ce-o văzut și nu i-o suferit?

Da, stai (cutare) și-ai gândi,

Că nimica nu ți-a fi,

Cu (cutare) te-o lecui!
Beșică prin deochiul cel mare,
Beșică prin strigare,
Pe cuțit, pe brici lua-oi,
Îndărăpt îndărăpta-oi,
Bine alege-oi,
Bine culege-oi,
Din toate încheieturile,
Din creierii capului,
Din pielii obrazului,
Din zgârliciul nasului,
Din ochiul ochiului,
Din vederea ochilor,
Din auzul urechilor,
Din geană,
Din sprânceană,
Din cununa dinților,
Din rădăcina măselelor,
Din inimă,
De sub inimă,
Din mai,
De sub mai,
Din plămân,
De sub plămân,
Din ficați,
De sub ficați,
Din ciolane,
Din carne,
De sub carne,
Din sânge,
De sub piele,
Bine alege-oi,
Bine culege-oi,
Pe cuțit de brici lua-oi,
În mare da-oi!
Acolo să cheie,
Să răscheie,
Ca spuma de mare,
Ca stuchitul sub picioare!

Rafaila

Culege: Cercel Petru – 1969

De la: Smeu Dumitru

Descântec de spăriet

Maica Domnului te-o botezat,

Paloș în mâna dreaptă ți-o dat.

Ca să te aperi de spieriat;

De-un spieriat,

De doi spierieți,

De trei spierieți,

De patru spierieți,

De cinci spierieți,

De șase spierieți,

De șapte spierieți,

De opt spierieți,

De nouă spierieți,

De zece spierieți.

Spieriet de 99 de feluri,

De 99 de neamuri,

În Marea Neagră du-te,

În (cutare) să rămâie curat

Și luminat,

Cum Maica Domnului l-a lăsat!

Jienii

Din satul Buhăești, comuna Vulturești

Culege: Cehan Theodor, director al

căminului cultural, în ianuarie 1970. De

la: Picincu Alexandru, 66 de ani; Cracauă

Costică, 39 de ani; Chimu Nicolaie, 50 de

ani; Adam Vasile, 36 de ani; Diaconu Vasile,

43 de ani; Ursa Vasile, 35 de ani; Scânteie

Grigore, 18 ani; Cehan Costică, 36 de ani;
Apostu Ioan, 31 de ani; Gherghescu Vasile,
40 de ani; Cucoș Ioan, 41 de ani.

Personajele:

Jianu. Se îmbracă în cămașă cu motive naționale, cu ițari. Are bondiță cu flori. Pe cap poartă căciulă neagră. Se încinge cu bete. Are plete negre și musteți negre. În mână poartă o armă.

Haiducul I.

Haiducul II.

Haiducul III.

Haiducul IV.

Haiducul V. Toți aceștia poartă costume naționale și se aseamănă, în această privință, cu Jianu. În picioare au opinci albe cu nojițe negre. Fiecare are armă.

Soltanina. Poartă și ea costum național femeiesc.

Căpitanul poterii. Poartă uniformă militară mai veche (din perioada anilor 1900). La chipiu are pampon alb. Pe umeri are trei trese. Se încinge cu o eșarfă. Are sabie la brâu. Încalță cizme negre. Are musteața mică.

Vânătorul. Are haine verzi și o pălărie cu pană. Poartă și el cizme negre. Se încinge cu o curea plină de cartușe de vânătoare. Are armă de vânătoare (din care trage uneori cu cartușe oarbe).

Turcul. Poartă costum de culoare roșie. Pantalonii săi sunt deosebit de largi. Pe cap are un fes roșu, la care îi atârnă un pampon negru. Se încinge cu un brâu lat de culoare verde, în care ține un pistol. Tot de brâu îi mai atârnă (în stânga) și un iatagan.

Anul Nou. Se îmbracă în costum național. Duce în mână un brăduț mic împodobit cu flori și panglici multicolore.

Anul Vechi. Poartă un cojoc întors pe dos, lung până mai jos de genunchi. Are barbă albă, plete albe și mustăți albe. Pe cap își pune o căciulă brumărie. În mână are un băț ciobănesc.

Haiducii și Anul Vechi cântă:

Iată, Anul Nou s-a apropiat,

Din depărtare vine-ncononat!

Căci, iată-l, ca o mireasă

Vă vine-mpodobit!

Anul Nou se apropie cântând:

Eu sunt anul nou sosit,

De toată lumea dorit,

Pe pământ când am venit

Lumea toată-am curățit

Și de ciumi, și de holere,

Și de boale mari și grele!

Toți cântă:

Bine-ai sosit, Anul Nou,

Mândru, așez ca un zeu,

Ca s-avem și noi plăcere

De-al tău semn împărătesc!

Anul Nou:

Bună seara, veterane!

Anul Vechi:

Mare! Voios, căpitane?

Anul Nou:

Tu ești Ștefan ori Mihai,

Glorios trecut

Sau vreun scump apărător

DOUĂ STATUETE ANTROPOMORFE DE LA LOHAN-VADUL TEIULUI, JUD. VASLUI

Mircea OANCĂ, drd. Laurențiu URSACHI,
dr.Cristian ONEL, dr. Vicu MERLAN

Așezarea este situată în locul numit Vadul Teiului, pe un promontoriu în dreptul pădurii Tătărani în nord-estul județului Vaslui, între două văi torențiale, la o depărtare de aproximativ 5 km vest de orașul Huși, pe drumul DN 24B Crasna-Albița, la km 26 și la 0,5 km de șoseaua Huși-Tătărani, la baza așezării curgând pâraul Lohan (Pl. I, 1, 2; Pl. II, 1, 2).

Primele cercetări în această așezare au fost efectuate în anul 1976 de Violeta Veturia Bazarciuc¹. Așezarea a fost identificată cu ocazia amplasării unor stâlpi de înaltă tensiune. În partea vestică a așezării a avut un val de apărare, care era vizibil în 1976, dar în momentul cercetării noastre nu am reușit să-l reperăm din cauza vegetației mari și al lucrărilor agricole (Pl. III).

Între 1976-1978 au fost trasate 16 secțiuni în cadrul cărora au fost descoperite materiale arheologice aparținând culturii Cucuteni și Monteoru. În toate secțiunile deschise stratul de cultură apare la 0,60 m adâncime având o grosime medie de 0,40 m².

În 1978 s-au dezvelit 6 locuințe ce se prezentau sub forma unor suprafețe compacte de chirpic de culoare roșie-cărămizie cu lungimea variind între 10-12 m. Au fost recuperate vase mici întregi, unelte din silex, topoare din piatră, râșnițe, idoli fragmentari și vase întregibile care aparțin culturii Cucuteni.

Uneltele și armele din silex sunt prelucrate din silex de culoare neagră cenușie adus de la Prut sporadic apar și câteva lame și răzuitoare de culoare alb vineție, materia primă fiind adusă din zona Nistrului mijlociu. Clare analogii acestea își găsesc în descoperirile similare din așezările de la Hăbășești³, Frumușica⁴ etc.

Marea majoritate a vaselor au fost pictate, dar pictura este conservată foarte prost, ceramica este corodată probabil și din cauza solului de pădure existent aici.

Formele ceramice cunoscute sunt paharele, cupele de dimensiuni mari și mijlocii cu o tortiță, pe unele din ele păstrându-se pictura bicromă și tricromă, elementele decorului fiind spirala și derivatele ei, cât și motivele unghiulare derivate din spirală. În general vasele ce mai păstrează urmele de pictură sunt din categoria ceramicii de factură superioară, acestea găsindu-și analogii atât în ceea ce privește forma cât și pictura în stațiunile cucuteniene de la Hăbășești și Frumușica. Alături de pahare și cupe se întâlnesc vasele suport, capacele și vasele cu corpul bitronconic.

Plastica de la Lohan-Vadul Teiului cuprinde figurine antropomorfe și zoomorfe. Figurinele antropomorfe sunt din categoria idolilor.

Pe baza materialului arheologic descoperit cât și analogiilor în descoperirile similare de la Hăbășești și Frumușica, așezarea cucuteniană Lohan-Vadul Teiului poate fi încadrată în faza A₂ – A₃.

În anul 2013 arheologul Vicu Merlan a trasat o secțiune pe axul longitudinal al sitului, pe direcția est-vest cu L = 20 m și l = 2⁵.

Cu prilejul realizării proiectului de reabilitare a drumului DN24 și DN24B început în anul 2011, în timpul realizării diagnozei arheologice efectuate de specialiștii Muzeului „Vasile Pârvan” Bârlad, au fost descoperite noi situri arheologice și au fost verificate cele cunoscute.

Dintre numeroasele descoperiri, ne vom referi în materialul de față, la două fragmente de statuete antropomorfe care aparțin culturii Cucuteni, descoperite la Lohan-Vadul Teiului.

În prezent pe locul unde se află așezarea este proprietate particulară și situl suferă în fiecare an din cauza lucrărilor agricole.

În timpul diagnozei de teren, pe suprafața acestei așezări, am descoperit o mare cantitate de fragmente ceramice aparținând culturii Cucuteni A (Pl. IV) și două statuete antropomorfe. Ceramica este de două feluri: a) grosieră, având în compoziție ca degresant cioburi pisate, granule de nisip, bucăți de mică, și b) ceramică fină din pastă fără degresant, compactă, bine arsă, de culoare roșie-cărămizie.

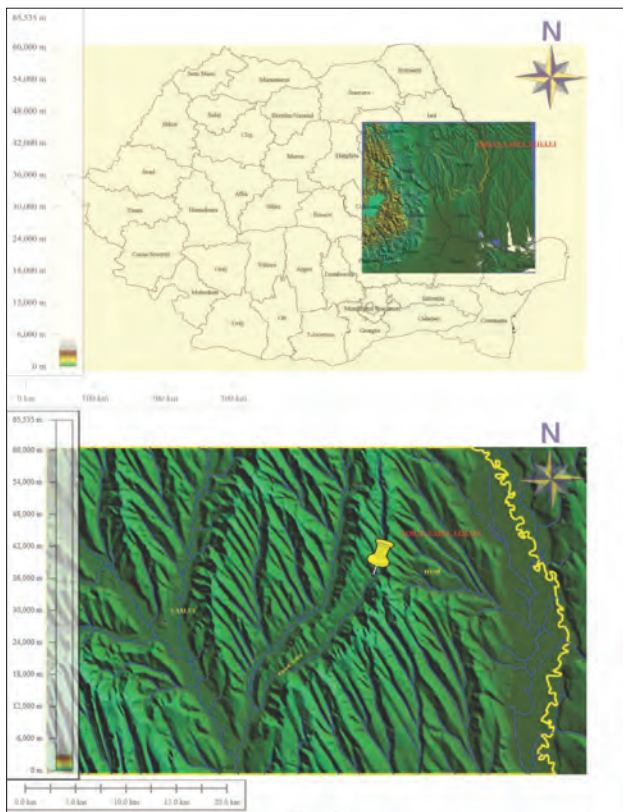
Una din statuetele antropomorfe face parte din categoria celor în poziție verticală și prezintă model excizat pe toată suprafața și are o lungime de 9 cm (Pl. V). Inciziile sunt oblice pe tot corpul. Zona sexuală este reprezentată printr-un romb și de asemeni abdomenul este reprezentat printr-un romb dar este vizibil doar în parte, piesa fiind fragmentară. O analogie pentru acest tip de reprezentare a abdomenului și a zonei sexuale ar fi la o statueta de la Frumușica⁶. Picioarele, sunt separate printr-o linie adâncită. Este realizată dintr-o pastă fină, de culoare roșiatică.

Cea de a doua nu are decor (Pl. VI), dar în schimb prezintă o perforație interioară care păstrează încă urmele falangelor de la degete din momentul în care a fost realizată. Este vorba de o figurină realizată din două părți, un răspuns tehnologic la necesitatea realizării cavității în care se puneau probabil bile de lut sau suporturi de lemn⁷. Probabil a fost realizată din două sau trei bucăți. Modelate separat, cele două bucăți erau lipite prin presare și acoperite cu un strat de lut fin. Astfel de statuete cu cavități au existat și în cultura Precucuteni⁸, tradiția fiind continuată și în Cucuteni dar pe o scară mai redusă.

Hortensia Dumitrescu a fost primul arheolog care a făcut observații asupra tehnicii de modelare a statuetelor din faza Cucuteni A. Aceasta a remarcat că partea inferioară a statuetelor era alcătuită din două jumătăți modelate separat care apoi erau lipite⁹. Uneori, pentru a facilita îmbinarea se introducea un mic ax transversal, probabil din lemn.¹⁰ S.N. Bibikov confirmă teoria că unele figurine erau modelate „...dintr-un singur bulgăre de lut, în alte cazuri, mult mai rare, ele fiind alcătuite din două jumătăți longitudinale”¹¹.

Note:

1. Violeta Veturia Bazarciuc, *Așezarea neolitică de la Lohan "Vadul Teiului" Huși (județul Vaslui)*, în *Acta Moldaviae Meridionalis*, I, 1979, p.39-50.
2. *Ibidem*.
3. Vladimir Dumitrescu, *Hăbășești. Monografie arheologică*, București, 1954, pl. L IX, p. 227.
4. Constantin Mătase, *Frumușica*, București, 1946, pl. 13, pl. 14.
5. Vicu Merlan, *Săpăturile arheologice din punctul Huși „Lohan-Camping”, campania 2013*, .
6. Dan Monah, *Plastica antropomorfă a culturii Cucuteni-Tripolie*, Piatra-Neamț, 2012, Ed. II, p. 349, fig.75/3.
7. Idem, *Plastica antropomorfă a culturii Cucuteni-Tripolie*, Piatra-Neamț, 1997, Ed. I, p.59.
8. Silvia Marinescu-Bâlcu, *Cultura Precucuteni pe teritoriul României*, București, 1974, p. 89-105.
9. Hortensia Dumitrescu, *La station préhistorique de Ruginoasa, în Dacia*, III-IV, 1927-1932, p. 81-82.
10. *Ibidem*.
11. Dan Monah, *op. cit.*, 1997, p. 58.

Planșa I
1, 2 Localizarea sitului de la Lohan-Vadul Teiului

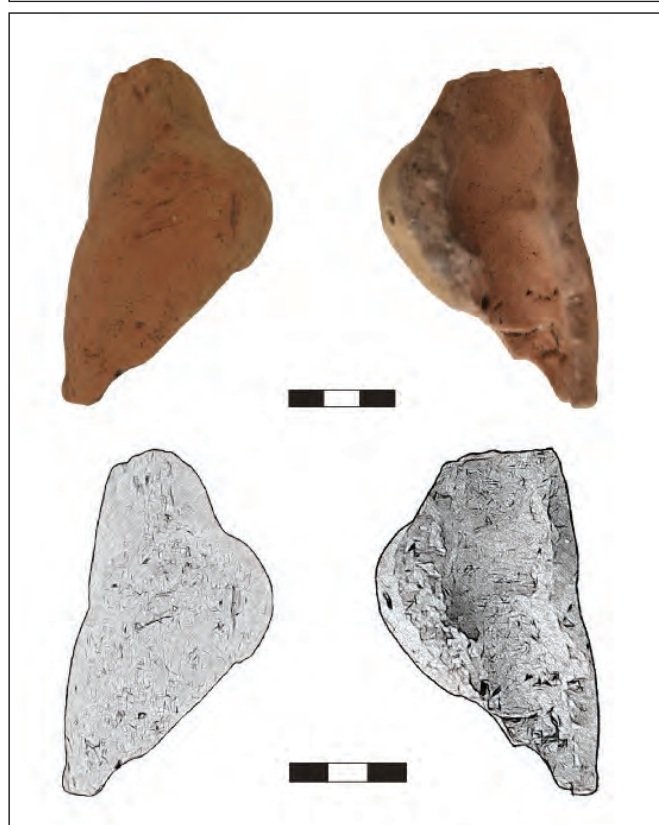
Planșa III
Vedere generală situl Lohan-Vadul Teiului

Planșa II
1, 2 Situl Lohan-Vadul Teiului

Planșa IV
Materiale descoperite în situl Lohan-Vadul Teiului

Neculai I. ONEL**DE PAȘTE**

La Cina cea de Taină
Tu ai fost trădat.
Te-au răstignit pe cruce,
Mormântul Ți-au săpat.

Tu pentru noi ai suferit,
Dar ocrotit ai fost de Dumnezeu.
Ai învins durerea, Te-ai jertfit,
Dar ai trecut de tot ce a fost greu.

La ceruri Tu ai fost chemat
De Cel Atotputernic.
De sfinți ai fost înconjurat,
Slăvit să fii și veșnic!

De Paște toți ne închinăm
Și Ți jurăm credință.
Pe la biserici noi ne adunăm
Te preaslăvim în slujbe și cântă.

Trimite-ne poruncă pe îngerii înaripați.
În sfinte sărbători creștine
Ne-om aduna părinți și frați,
Te vom slăvi pe Tine.

ADOPTAREA NEUTRALITĂȚII, DECLANȘAREA ȘI DESFĂȘURAREA DISPUTELOR INTERNE PRIVIND INTRAREA ROMÂNIEI ÎN RĂZBOI

Prof. dr. Ene-Vasile SPRÎNCENATU

Neutralitatea adoptată de Consiliul de Coroană de la 3 august 1914 a fost preferată de marea majoritate a celor prezenți, doar ca o soluție de moment¹. După cum se va putea vedea, neutralitatea nu reprezintă decât numitorul comun într-o situație în care toate forțele politice ale vremii se grăbeau să-și alcătuiască și să pună la punct strategii care să servească cât mai bine idealul național. Fusesse acceptată neutralitatea ca o soluție de tatonare și așteptare, să se poată alcătui o viziune cât mai corectă asupra evenimentelor și pentru a se cântări îndeajuns o decizie atât de importantă pentru România. Nici poziția țării, ca atare, nu permitea o decizie tranșată fără asumarea unor mari riscuri.

Situația nu era deloc simplă, existau pe de o parte tratatele cu Puterile Centrale, cărora, după cum s-a observat, le mai rămăseseră fideli regele și Petre P. Carp, care mai reprezentau doar un segment îngust al populației². Pe de altă parte se manifesta un tot mai puternic curent de proantantism încurajat de legația franceză de la București³. Unii conducători politici români erau ferm convinși de avantajele reorientării politicii externe și acționau în consecință. Date fiind aceste circumstanțe, neutralitatea apare pentru guvern la vremea aceea drept soluția cea mai preferabilă. Însă în comunicatul guvernului din urma Consiliului de coroană nici nu se pomenea de neutralitate, și doar de apărarea frontierelor⁴. Aceasta pentru menajarea opiniei publice care era foarte belicoasă la adresa Puterilor Centrale. Declararea neutralității României a declanșat un adevărat război al opiniei publice menținut cu concursul diplomaților și misiunilor diplomatice ale celor două blocuri militare aflate în conflict. Acest război al opiniei publice nu a fost unul dus între exponenții a două curente ce slujeau cauze străine, ci între două versiuni aflate în concurență privind viitorul României. Această concurență exista de mult, dar niciodată nu a avut o miză atât de mare. Aparent existau trei tabere, a antanțiștilor cu N. Filipescu și Take Ionescu în frunte, a guvernului care susținea neutralitatea și a lui P.P. Carp, care susținea o neutralitate fidelă Triplei Alianță. În realitate existau doar două tabere mari, la una din ele urmând să adere și guvernul după organizarea pregătirilor militare, alcătuirea unui stoc de muniții și obținerea de garanții privind unificarea unor teritorii locuite de românii din Ungaria, pe care Antanta era înclinată să le facă⁵. Politica guvernului s-a dovedit de la început deosebit de riscantă, căci fără cea mai mică garanție din partea Antantei, neutralitatea României putea fi golită de conținut prin nerecunoașterea ei de Puterile Centrale. Acest fapt explică încordarea cu care aștepta Brătianu răspunsul acestora la nota trimisă prin Beldiman, care explica neutralitatea României. La 5 august sosea răspunsul centralilor, care considerau în continuare România „ca pe amica și aliata lor”⁶. Dacă pentru majoritatea grupărilor politice noul cadrul era considerat periculos, în același timp ele vegheau în noile realități posibilitatea realizării unirii. Pentru P.P. Carp și pușinii săi adepți acesta era considerat un vis șubred. Pentru el, problema orientării era simplă și în consecință cu vederile sale mai vechi, nu neapărat numai cu Germania, cum s-a acreditat ideea, ci conform crezului său de decenii „în nici un chip cu Rusia”, care l-a transformat în emblema sa de acțiune. După părerea lui Carp, chiar poziția noastră geografică ne obligă să mergem alături de Germania. Referitor la aceasta el spunea: „dacă ne uităm la poziția noastră geografică, constatăm un lucru

pe care nimeni nu-l va mai tăgădui, slavi la nord, slavi la sud, slavi la răsărit, slavi la apus, oriunde ne-am întinde privirea, un ocean imens de slavi, al cărui valuri bat la țărnițele noastre și amenință a ne surpa malul”⁷. Atitudinea sa față de Rusia a urmat o linie consecventă, el s-a opus și în 1877 colaborării cu aceasta și trăise insatisfacția negocierilor de pace refuzate României. Chiar Sazonov recunoștea că nu era nimeni în România care să aibă simpatii pentru Rusia⁸. În schimb România avea afinități culturale cu Franța și Anglia, și acest entuziasm pentru Franța, care era aliata Rusiei, putere atât de aproape de noi, stârnea indignarea lui Carp⁹.

Hotărârea Consiliului de Coroană avea să agraveze boala bătrânului suveran al României, Carol I, care a murit în noaptea de 26 spre 27 septembrie, lăsând moștenire lui Ferdinand o situație mai mult decât complicată. Hotărârea l-a mâhnit și pe Carp, însă el va avea ocazia ca să-și vadă previziunile împlinite, iar apoi să se bucure că nu s-au împlinit. Axul său central în dispute era convingerea lui că România nu trebuie să intre în nici într-un caz în conflict cu Austria, căci aceasta ar duce la pieire. Convingerea aceasta l-a făcut pe Carp ca după proclamarea neutralității să devină partizanul cel mai înfocat al alierii și intrării în război de partea centralilor. În acest joc de interese s-a intersectat tot mai mult cu acțiunile reprezentanților Germaniei și Austriei, care doreau crearea unui puternic centru de informații progerman, cu scopul de a contracara pe acele antantiste și să formeze un curent de opinie în acest sens. O asemenea operă i se părea lui Carp necesară pentru a combate informațiile venite din „fabrica de minciuni” de la Odessa. Iar, dacă baza teoretico-sentimentală a antanțiștilor era elaborată și în curs de expunere pentru a câștiga opinia publică, ceea ce se va întâmpla în final, Carp nu a precupețit nici un efort ca mai vechile sale idei de fobie față de slavism să ajungă în presă și să alcătuiască apanajul teoretico-ideologic de luptă contra antantofililor percepuți ca rusofili. Izolat pe scena politică, în bună măsură din cauza propriei intransigențe, izolat și în propriul partid, îi rămânea să exprime în presă în numele unui trecut care alcătuisese cariera sa politică, lungă de cincizeci de ani. Pentru a păstra aparențele de neutralitate, guvernul român a îngăduit, pe lângă agitațiile antantofililor și apariția unor publicații progermane, cum erau ziarele „Ziua” și „Seara”, însă chiar din anul 1914 a început să restricționeze exportul de combustibil și cereale spre Germania și Austria¹⁰.

Ambele orientări arătau ca imposibilă menținerea stării de neutralitate pentru multă vreme care, cum se va vedea, va apărea chiar nefirească. Opinia publică românească era clar, în marea ei majoritate, de partea aliaților. Însă cu toate promisiunile aliaților, care promiteau ușor nedând de la ei, guvernul din Petrograd era refractar la cererile României, mai ales în ce privea frontiera Banatului și a Bucovinei, iar fără garanții în acest sens era de neconceput o alianță cu rușii¹¹. Cu toate acestea, guvernul, încă de la începutul lui 1915 transmitea unele directive armate care vizau operațiuni în contra Austro-Ungariei și acțiuni defensive contra unui atac al bulgarilor cu care se încerca șantajarea romanilor de către Viena¹². Judecând după aceste date, se pare că guvernul, spre începutul lui 1915, era convins de ce parte să acționeze așteptând doar momentul oportun și obținerea granițelor cerute. O asemenea politică i se părea lui Carp un risc imens pentru țară și făcea eforturi

deosebite să o combată.

Regele Ferdinand nu era prea convins de izbânda aliaților, în vreme ce majoritatea oamenilor politici ridică tonul sau îl coboară, în funcție de evoluția de pe front. Partidul Conservator era dezbinat între adepții lui N. Filipescu, care cereau intrarea imediată în acțiune și cea lui Marghiloman, favorabilă neutralității binevoitoare față de Centrali. Opiniile și atitudinile lui Carp în perioada 1914-1915 sunt sporadice, dar vehemente la adresa antantofililor, debutând furtunos în martie 1915, prin înființarea propriului ziar „Moldova”, „care să îi exprime punctul de vedere”. Este semnificativă această apariție la foarte scurt timp după ce Rusia și-a anunțat pretențiile asupra Constantinopolului. Dezbaterea asupra situației existente se relua în Parlament în primăvara lui 1915. Cu această ocazie, Carp ia poziție asupra reprezentanților curentului antantofil, arătând că: „...abandonarea existenței statului român intereselor trecătoare ale românilor celorlalți ar fi o politică greșită”. În continuare relevă faptul că soarta acestora în trecut preocupă mai mult pe demagogii dornici de a câștiga capital politic „rezolvarea situației românilor de peste munți” arată limpede Carp „nu se poate face decât prin colaborare cu o mare putere și prin zdrobirea Imperiului Austro-Ungar. Dar oare nu putea apărea un vecin mai mare și mai periculos. Înconjurați de slavi, izolați, chiar cu cucerirea Transilvaniei, am fi nimiciviți chiar în puțină vreme”¹³.

Toate aceste idei sunt expuse în amănunt în paginile ziarului „Moldova”, uneori constantându-se doze de amărăciune, ca în articolul „Țara pentru ei”, unde este condamnată aspru maniera mai veche liberală, împrumutată și de conservatori pentru a-și legitima acțiunile apelând la presiunea străzii care este total nefirească în probleme atât de delicate în plan extern¹⁴. Această presiune a străzii îi aducea aminte lui Petre Carp de acțiunile de mai bine de o jumătate de secol ale unor moldoveni separatiști, și îl face să sublinieze că uitarea Basarabiei este făcută cu bună știință, căci o Moldovă întreagă n-ar mai putea fi socotită ca o moșie de închiriat de guvernarea de la București¹⁵. Atât în presă cât și în Parlament, atât cât mijloacele i-au permis, Carp a încercat prezentarea cât mai aproape de realitate, așa cum o percepea el, șocând pe unii, a cauzelor și tendințelor răboiului tocmai cu scopul ca oamenii să-și poată da seama de sensul conflictului, de tendințele răboiului, și să poată calcula mai bine singuri pe care și l-ar putea alege România, și rezultatele sale. Anglia, după părerea sa, nu era deloc apărătoarea statelor mici, ci își apăra propriile interese, iar dacă ar reuși să îi destabilizeze pe centrali aceasta nu ar furniza decât anarhie. Politica Germaniei de extindere implică și extinderea pe mare, fiind firesc să se ajungă la o confruntare cu Anglia. Franța dorește și ea să recapete pozițiile pierdute în fața Germaniei, însă nu poate realiza așa ceva decât cu sprijinul Rusiei. Rusia, la rândul ei are o dorință milenară de a stăpâni Constantinopolul cu strămtorile și de a închide gurile Dunării pentru a stărpi concurența pe care această mare arteră comercială putea să i-o facă. Se pune problema dintre toate aceste puteri care oare ar avea interese contradictorii cu ale noastre¹⁶.

Mult doritul deziderat național de alipire a Ardealului. care nu va putea veni decât pe fondul unei zdrobiri definitive a Austro-Ungariei, era de neconceput fără o creștere a puterii Rusiei (nimeni nu se asteapta la căderea ambelor imperii, a fost un lucru cu un mare grad de imprezibilitate). „Cu o Rusie puternică ar fi straniu de crezut că României i se va da și libertatea strămtorilor și libertatea Dunării. Numai cineva care nu s-a ocupat decât foarte târziu de politică poate să admită acest lucru.” O Rusie biruitoare ar zice „trei pătrimi din Bucovina sunt ale rutenilor, Crișana aparține ungarilor, Maramureșul e slav și Banatul este al sârbilor”. Se pare că numai Carp a avut acest coșmar și I.I.C. Brătianu s-a gândit la o asemenea situație din moment ce a ținut atât de mult să obțină garanții consemnate prin tratate. Carp vedea situația în termenii echilibrului de putere și nu după principii cum aveau să anunțe noile timpuri, ori

optica să arate clar că o Rusie învingătoare și o Austrie zdrobită lasă întreaga zonă central europeană la discreția rusă.

Și atunci se va găsi statul nostru mărit cu vreo 20.000-25.000 km² fără Gurile Dunării, pierzând o parte a Moldovei de Jos, cu Strămtorile în mâna Rusiei și Porțile de Fier în mâna Serbiei... adică tot în mâna Rusiei. Rezultatul ar fi „o Românie economicerște cotropită iar cotropirile economice sunt întotdeauna antemergătoare cotropirilor politice. Acestea erau doar o parte din motivele pentru care Carp era împotriva neutralității și cerea guvernului ca în mijlocul confruntării generale România să nu fie izolată și depășită militar.

Carp nu era împotriva alipirii Ardealului, unirii Transilvaniei, dar era conștient că aceasta nu era posibilă fără alianța cu Rusia. „Ori biruința noastră alături de Rusia este spre pierderea noastră”.¹⁷ În anul 1915 mai ales zvonurile intrării împreună cu Italia în război face ca conflictul între cele două tabere să devină mai acut. Luările de poziție în presă și discursurile parlamentare ale lui P.P. Carp aproape că ajung să argumenteze o doctrină, ziarul coordonat de el dezlănțuind un adevărat război de presă în contra curentului majoritar al opiniei politice.

În cele demonstrate de Carp era și problema responsabilității declanșării războiului, completând într-un tot articulat situația și poziția României la acea dată. Deși în multe din luările sale de poziție ziarul „Moldova” a exprimat o vădită tentă antiantantistă și progermană în această chestiune cauzele sunt arătate oarecum obiectiv. Căci, dincolo de a pasa responsabilitatea într-o singură tabără, se pune problema că un asemenea conflict să nu lovească România pe nepregătite fără a mai apuca să se pronunțe hotărât asupra intereselor sale. Ori interesele României erau arătate cu hotărâre pri păstrarea Gurilor Dunării și realipirea Basarabiei (Alsacia noastră de 46.000 km²), în comparație cu 14.000 km² ai provinciei franceze¹⁸.

Față de părerile constante ale grupului lui Carp în sensul progerman și cele ale lui N. Filipescu în sens proantantist, o serie întreagă de oameni politici „adepti” ai neutralității își schimbau tonalitatea sau chiar opiniile în funcție de evoluția fronturilor, o exemplu evident în acest sens fiind Argetoianu.

NOTE:

1. I. Bulei, *Arcul așteptării 1914,1915,1916*, Ed. Eminescu, București, 1981, p.31.
2. A. Iordache, *Începutul reorientării politice românești înainte primului război mondial*, în „Revista Română de Studii Internaționale”, București, 1971, p.121.
3. *Ibidem*, (Blondel se exprima categoric că Franța nu trebuie să lase România izolată pentru ca ea să nu se apropie de Turcia și Bulgaria, ea trebuia să capete siguranța sprijinului Franței).
4. I. Bulei, *op.cit.*, p. 64.
5. Eliza Campus, *L'activité diplomatique de la Roumanie entre les années 1914 et 1916*, în „Revue Roumaine d'histoire”, tome VII, Edition de l'Academie, 1968.
6. I. Bulei, *op. cit.*, p.66.
7. C. Gane, *P.P.Carp*, vol. II, p.384.
8. S. Sazonov, *Les années fatales*, Paris, Payot, 1927, p. 110.
9. N.I.Arnăutu, *Doisprezece invazii rusești în România*, Ed. Saeculum, București, 1996, p. 86.
10. I. Bulei, *op. cit.*, a p. 128.
11. Victor G. Cădere, *Politica României în Marele Război (1914-1924)*, extras din «Arhiva pentru știința și reforma socială», „Revista Institutului Social Român”, anul VII, nr. 1-3, 1929, p.4.
12. *Ibidem*, p.6.
13. C. Gane, *op.cit.*, p. 152.
14. „Moldova” 1915, 8 martie.
15. *Ibidem*, 11 martie.
16. C. Gane, *op. cit.*, p. 533.
17. *Ibidem*, p. 534.
18. „Moldova” 1915, 17 martie.

Românii în ultimul deceniu comunist. Scrisori din anii '80 (4)

Dr. Liviu ȚĂRANU, CNSAS București

Doruș N. Ioan, comuna Gohor, satul Nârtești, județul Galați, a adresat două materiale unei persoane juridice din Capitală, prin care reclamă „dispoziția dată de a se cartela pâinea”, întrucât familia sa, compusă din cinci persoane, „este obligată să se hrănească cu 300 grame pâine pe zi”.

Lupu Irimia, comuna Erbiceni, jud. Iași, către o persoană juridică din București:

„...Sunt membru în C.A.P., în vârstă de 81 ani, cu o pensie lunară de 96 lei. Condițiile în care trăim noi, pensionarii agricoli sunt o bătaie de joc. Parcă am fi imigranții din țările capitaliste despre care citim în ziare. Cu 96 lei pe lună și cu 40 kg. grâu și 70 kg. porumb pe an nu se poate trăi, orice vârstă ar avea omul...”.

Șulea Ion din com. Godinești, județul Gorj:

„... În toată țara este criză, cu toate laudele din presă și radio. Îmi este scârbă să mai citesc sau să ascult la radio minciunile lor. La noi nici cele 400 gr. pâine nu se dau. Întreg Godineștiul a răsuflat cu Motrul și Mătăsarii, când minerii au făcut grevă pentru pâine. Dar, de la 15 martie, au introdus și acolo restricții, așa că este din ce în ce tot mai greu...”.

Tutilă Constantin din comuna Ciuperceni, județul Gorj:

„...Când am intrat în C.A.P., nici nu ne-a trecut prin cap că vom ajunge muritori de foame și că de pe urma bunurilor noastre or să trăiască alții, care n-au muncit nimic în viața lor.

În trecut, munceam mult, dădeam cote la stat și aveam și noi podul plin cu bucate. Acum podul este gol, nu am nici pământ și trebuie să dăm impozite și cote...”.

Bărbulescu Ioniță din comuna Polovragi, județul Gorj:

„... Lipsa de porumb și modul de rezolvare m-a descumpănit cu totul. Cred că înțelegeți frământarea mea în care am ajuns fără a mă gândi vreodată că în socialism vom fi în situația prezentă, de lipsă și nesiguranță de la o zi la alta. Suntem în deplină revoluție agrară. Porumbul se vinde cu 250 lei banița, ceapa cu 15-20 lei kg., fasolea cu 35 lei kg. Pensia o primim mereu cu 20% redusă ... Această bătaie de joc nu știu cât va mai fi tolerată...”.

Prof. Plavițiu Gheorghe de la Școala generală Tg. Cărbunești, județul Gorj:

„...Vedeți cum faceți, nu vă forțați prea mult! Nu vedeți că acum s-au pusăștia să ne ia și pielea de pe noi? Ba mai mult, ne-au obligat să facem și noi contracte de animale și asta ca să pierdem fiecare câte 500 lei. Mai bine i-am da de pomană, fiindcă trebuie să cumpărăm animalele din târg și după aceea să le predăm la stat. Este o mare porcărie...”.

Tierescu Virgiliu din comuna Vladimir, jud. Gorj:

„...În afară de greutatele legate de școală, avem și altele legate de realizarea numărului de contracte la animale (porci și vite), de care suntem și noi răspunzători. În cazul neîndeplinirii numărului stabilit, avem de ales între blocarea salariului sau reducerea lui cu 70%. La noi și pe navetiști îi obligă să contracteze animale...”.

Vasilescu Ion din comuna Alimpești, județul Gorj:

„...Numai necazuri pe capul nostru și greutate. Pe aici, pe toți profesorii și funcționarii i-au obligat să facă contracte, de nu, le desface contractul de muncă. Greutățile astea sunt demult pe capul nostru...”.

Istrățescu M., com. Bengești, județul Gorj:

„...Astăzi nu mai are rost lăcomia, pentru că nu mai suntem singuri pe viață. Pe aici este foarte greu și sunt mari lipsuri și presiuni. Vor să ne ia și sufletul din noi...”.

Șaman Maria, com. Sâmbotin-Schela, județul Gorj:

„...Nu mai avem lumină și nici petrol sau lumânări. Ne-am înapoiat cu sute de ani în nivelul de trai. Țăranilor li se cere să plătească în natură orice cumpără, însă pe nimeni nu interesează cu ce hrănesc ei păsările, vitele. Aceasta este situația prezentă, ce va veni vom mai vedea...”.

Baran Dumitru, Tg. Cărbunești, satul Pojogeni, jud. Gorj:

„...Pe aici nu este bine pentru că au început cu mizeria pe noi, țărani. Nu ne mai lasă viile în acord global și pe bani nu vrea nimeni să le mai muncească; se zice că îi forțează pe tineri să muncească pentru tichete de pâine. Este destul de rău...”.

Virjog Gh. Constantin din Țicleni, județul Gorj:

„...Viața este nemaipomenit de grea. Am un singur tichet de pâine pentru 400 gr. pe zi. Pe aici, n-a fost niciodată viața mai grea! Toată lumea este indispusă din cauza lipsurilor și scumpetei. Totul este greu, viața s-a scumpit grozav și nu găsești absolut nimic...”.

III. Comentarii privind unele măsuri întreprinse sau care urmează a fi aplicate în domeniul învățământului și educației

Gabi, București, către cap. t.r. Florescu Nicolin, U.M. 01615 Brașov, județul Brașov:

„...Prin Politehnică circulă un zvon interesant, confirmat de persoane competente, care te privește și pe tine. Pentru că economia R.S.R. se găsește în impas, ea nu mai poate plăti «mălaiul» împrumutat din Occident. Una dintre măsurile menite să soluționeze problema este instituirea de taxe pentru învățământul superior. De ce să învețe studentul gratuit, când statul face mari eforturi pentru instruirea viitorilor ingineri? Studentul are bani mulți; de ce să nu plătească el 15.000 lei pe an? Chestia nu este încă decretată, însă pe viitor s-ar putea să nu ne mai permitem să repetăm anul...”.

Nica, București, Regie, către Rolea Constantin, com. Movila Miresei, județul Brăila:

„...Am senzația că toate merg pe dos și nu știu unde o să ajungem în ritmul acesta. S-au luat fel de fel de măsuri, s-au scumpit cartelele, acum costă 700 lei pe lună; s-ar putea ca, de la anul, să plătim taxă pentru facultate. De asemenea, se vorbește că examenele susținute a doua oară se plătesc, precum și școlarizarea pentru anii repetați... Dacă se vor aplica aceste măsuri, cu siguranță, se va ajunge la cazuri de mită și cine știe ce alte grozăvii...”.

O persoană neidentificată din județul Cluj, către Hartwig Sofia-Noemi, Austria, Viena [...]:

„...Nu știu dacă ai aflat că la noi s-au scumpit absolut toate, iar în viitor se vor plăti taxe pentru școală, grădiniță, spitalizare etc. Alimentele s-au scumpit cu 50-60% și nu se găsesc... Se aude că taxa școlară, până la clasa a X-a, va fi de 700 lei pe trimestru, iar pentru clasele a XI-a și a XII-a 900 lei pe trimestru. Facultatea va costa 20.000 lei pe an. Imaginează-ți, ce vor face cei cu 4-5 copii? Aceștia au înnebunit complet. Îmi plânge sufletul când văd ce viață este aici...”.

Pascu Michi, București, către Pascu Ovidiu din Timișoara [...]:

„...Auzim tot mai frecvent că se va scoate o nouă lege a învățământului, care prevede că la începutul fiecărui an să se plătească, la înscriere, taxa de 2.500 lei, iar pentru fiecare examen pierdut va trebui să se dea 1.000 lei, în caz că studentul dorește să susțină din nou examenul. Se mai prevede că studentul nu mai are dreptul să piardă în timpul facultății decât un an pe întreaga perioadă de 4-5 ani...”

Pisică Violeta, București, [...] către Pisică Gh. din Hunedoara [...]:

„...Este mare nenorocire pe capul studenților. Ni se confirmă peste tot că de la anul vom plăti taxe de studii, concomitent cu desființarea burselor. Toți sunt îngrijorați, căci în condițiile când ni se cer bani, mulți colegi spun că nu mai merită să faci o facultate...”

Axinte Elena, București, [...] către Teodoreanu Cornel, comuna Hovârna, județul Botoșani:

„...Pe aici circulă zvonuri că se vor plăti taxe școlare pentru clasele XI-XII și facultăți. De asemenea, se vor plăti spitalizarea și operațiile. Trăim din plin corelarea prețurilor, însă cu cozile de rigoare...”

Stoica Victor, București, către Stoica Ioan din com. Cosmești, jud. Galați:

„...Ne măhnește tot mai mult vestea că o să se introducă cât de curând taxe în învățământul universitar și liceal, treapta a II-a. Nu mai știu ce să inventeze ca să ne ia banii. Este vai de capul nostru...”

Ștefănuțiu Nicolae, București, [...] către Ștefănuțiu Gavrilă din com. Salva [...], județul Bistrița-Năsăud:

„...Circulă același zvon care se pare că la anul se va adevăra, anume să se plătească taxe școlare, așa cum a fost odinioară. Se preconizează că fiecare student să plătească anual 1.200-1.300 lei. Care este diferența între socialism și burghezie? Este o mare porcărie!...”

Ivăncescu Sanda, București, [...] către Naghi Flori, Austria:

„...S-a scumpit telefonul și se aude că se vor plăti taxe pentru școală. S-au scumpit serviciile poștale; acum așteptăm să se scumpească radio și televizorul...”

Pasota Kity, Constanța, [...] către Pasota Elena, București, Splaiul Independenței, nr. 290, Bl. P-11, cam. 017, Complex studentesc „Regie”:

„...Lasă plimbările și pune serios mâna pe carte, pentru că știu, din sursă sigură, că se vor introduce taxe școlare...”

Dodu Constantin, București, [...] către Niculescu Anghel, S.U.A.:

„... Să știi că la noi, până în luna februarie plăteam 29 lei/lunar pentru un copil la grădiniță. Acum plătesc 260 lei, dar eu am doi copii și plătesc 520 lei lunar. Ni s-a mărit alocația cu 43 lei lunar, iar contribuția la grădiniță s-a mărit cu 960%, față de 35% mărirea alocației! Votca s-a scumpit enorm, zahărul costă dublu, la fel carnea. Nenorocirea este că, deși s-au scumpit cu 100% tot nu se găsesc pe piață. Pâinea s-a făcut mai mică, însă prețul a rămas același...”

Domocoș Steluța, Salonta, [...] jud. Bihor, către o persoană juridică din București:

„...Sunt o femeie cu patru copii mici, trei dintre ei avându-i la cămin până la data de 28 februarie. De la 1 martie 1982, a intrat în vigoare Decretul nr. 65, multă lume cu mulți copii mici nu mai poate da copiii la cămin din cauza taxelor prea mari. Peste tot se vorbește de o viață îmbelșugată pentru toată lumea, că toți beneficiază de salarii mari, iar în realitate nu avem cu ce ne întreține copiii, cu ce plăti cheltuielile la cămin, pentru mâncare și îmbrăcăminte. Toate acestea nu sunt cunoscute unde trebuie. Existența poporului muncitor nu mai interesează pe nimeni. Nu doresc să se supere cineva pe mine, dar asta este realitatea!...”

Moza Gabriel, Oradea [...] județul Bihor, către Puie Florica, Canada, Kitchener-Ontario [...]:

„...Căminul pentru copii s-a scumpit de la 29 lei lunar, la 256 lei pentru un copil. Deci, noi având doi copii, trebuie să plătim 512 lei pe lună. Este un dezastru, nici nu știm ce să mai facem: să-i retragem sau să-i lăsăm, dar nici acasă nu ai de unde să le dai mâncare mai ieftină. Un kg. de carne de vițel este 80 lei, iar un miel de 8 kg., la piață, a ajuns 700 lei...”

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 13 421, vol. 192, ff. 82-103

Securitatea

Este evident că în urma acelor măsuri de austeritate, care își aveau începutul chiar din 1980¹, așadar cu aproape doi ani înaintea acordului cu F.M.I., populația nu putea fi deloc încântată. Cum au reacționat autoritățile comuniste la creșterea nemulțumirilor populației? Pe scurt, soluția utilizată a fost Securitatea. Nu era nimic nou, încă de la instalarea sa (1948) regimul comunist a folosit ca armă împotriva presupusului dușman intern sau extern o structură a Ministerului de Interne, denumită generic Securitate. Creată după model sovietic și purtând mai multe denumiri de-a lungul timpului, această instituție a rămas un veritabil aparat de represiune. Perfecționată continuu, ca structură, atribuții și personal, Securitatea a atins în anii '70 și '80 maximul rafinamentului în controlul și reprimarea oricărei minime rezistențe sau dizidențe. Utilizând metode ale unui serviciu clasic de informații, îmbogățite cu cele mai recente descoperiri în materie de poliție politică și aflată în directă conexiune cu aparatul de partid, Securitatea a primit cele mai variate directive. Începând cu anii '70, atribuțiile legate de controlul economiei naționale sunt extinse la o bună parte din aparatul operativ al Securității: de la spionajul extern obligat să îndeplinească un plan de aducere în țară de valută occidentală, până la direcțiile operative interne care supravegheau atât starea de spirit a muncitorilor dar și calitatea produselor livrate la export.

Pentru a înțelege impactul social al măsurilor de austeritate impuse de conducerea de partid, o incursiune în corespondența privată a românilor este, așa cum susțineam anterior, foarte utilă. Aceasta e posibilă astăzi datorită unei structuri a Securității numită Unitatea Specială „S” cu atribuții în domeniul controlului corespondenței.

Trebuie spus că, încă de la începuturile regimului comunist, controlul și cenzura corespondenței au făcut obiectul muncii unor structuri specializate care au funcționat în cadrul Securității sub diferite denumiri: Direcția „F” (1951-1952), Direcția Filaj și Corespondență (1952-1955), Serviciul „F” (1956-1967), Direcția a XII-a (1967-1968), Direcția a IX-a (1968-1972), Direcția a VI-a (1972-1973) și Unitatea specială „S” (1973-1989)².

Unitatea Specială „S” făcea parte din Comandamentul pentru Tehnică Operativă și Transmisiuni (C.T.O.T.) unitate condusă în anii '80 de general-locotenent Ovidiu Diaconescu. La conducerea Unității Speciale „S” s-a aflat, în același interval, general-maior

¹ Sunt și alte opinii, de pildă, Pavel Câmpeanu susține că privațiunile își au începutul în toamna anului 1983 odată cu promulgarea Decretului Consiliului de Stat al RSR din 10 octombrie 1983 în care se stabilea: „Vor fi considerate activități comerciale ilegale și vor fi pedepsite conform prevederilor Codului Penal cu pedepse de la șase luni până la cinci ani de pușcărie, achiziționarea de la magazinele de stat sau ale cooperației pentru depozitare, a unor cantități de ulei, zahăr, făină, orez, cafea și a oricăror a altor alimente care depășesc necesarul de consum pentru o lună al unei familii, depozitarea afectând interesele consumatorilor și aprovizionarea corectă a populației”. (Apud Pavel Câmpeanu, *Ceaușescu, anii numărătorii inverse*, Iași, Polirom, 2002, p. 269).

² Virgiliu Țărau (coord.), *Învățând istoria prin experiențele trecutului: cetățeni obișnuiți supravegheați de Securitate în anii '70-'80*, Editura CNSAS, București, 2009, p. 93 (vezi capitolul 6 semnat de Denisa Bodeanu, *Controlul și cenzura secretă a corespondenței*, p. 93-103).

Nicolae Bucur, secondat de doi locuitori: colonel Constantin Marinescu și colonel Vasile Constantinescu.

Unitatea era formată din șapte servicii:

- Serviciul I (interceptare grafotehnic) condus de locotenent-colonel Constantin Mișu;
- Serviciul II (control trimiteri poștale interne) condus de maior Aurora Rodica Negoită și apoi locotenent-colonel Mihai Buliga;
- Serviciul III (control trimiteri poștale externe) locotenent-colonel Alexandru Dobrescu și căpitan Ligia Achim;
- Serviciul IV (control trimiteri poștale externe) colonel Anghel Iorgu;
- Serviciul V (obiective, evidență și punere în interceptare, probleme prioritare) locotenent colonel Mircea Ardelean, colonel Ion Preda;
- Serviciul VI (laborator) locotenent-colonel Viorica Petrică și maior Ion Radu;
- Serviciul VII (înscrieri) maior Eugen Grigorescu și maior Gheorghe Nicola.

Atribuțiile acestui organism au rămas de-a lungul timpului, în esență, aceleași: interceptarea scrisorilor, coletelor, telegramelor persoanelor urmărite, interceptarea manifestelor, memoriilor și a scrisorilor de protest, identificarea autorilor³. Informațiile din aceste surse erau transmise apoi către direcțiile operative ale Securității, în funcție de importanța și profilul lor. Aici erau luate măsuri suplimentare pentru cunoașterea opiniilor, atitudinilor, acțiunilor și relațiilor persoanelor supravegheate, a celor cărora le aparținea corespondența interceptată. Ultima etapă era prevenția. Se acționa pentru prevenirea răspândirii nemulțumirilor populației și neutralizarea (atenționarea, avertizarea etc.) persoanelor cu atitudine critică față de puterea politică.

Dacă în anii '50-'60 controlul corespondenței avusese, în esență, o puternică motivație ideologică, cei vizați fiind principalii „dușmani ai poporului” (legionarii, țărăniștii, liberalii etc.) a căror activitate putea fi demascată și prin cenzura corespondenței, în anii '70-'80, întreaga corespondență, internă și externă, este controlată de unitatea specializată a Securității⁴. Erau verificate cărți poștale, scrisori, telegrame, colete expediate de români în străinătate, dar se acorda o și mai mare atenție la tot ceea ce venea din afară, mai ales din Vest. Mecanismul era simplu: ofițerii sau colaboratorii Unității Speciale „S” preluau, dimineața, corespondența de la oficiile poștale având obligația ca până la ora 17,00 să repună în circuitul poștal trimiterele care nu prezentau interes. În lunile de vârf (perioada vacanțelor și a sărbătorilor), numărul de scrisori era mult mai mare decât cel obșnuit, așa că de multe ori controlul se făcea prin sondaj, textele fiind citite selectiv, când existau suspiciuni din partea lucrătorului de la Securitate. Acolo unde apăreau comentarii dușmănoase la adresa regimului, îndemnuri la emigrare, metode de trecere frauduloasă a frontierei, descrierea laudativă a trailului occidental etc., scrisorile erau scoase definitiv din circuitul poștal și trimise la direcțiile operative de profil⁵.

Instrucțiunile privind regulile de muncă dar și ordinele generale ale Securității cereau expres să fie prevenită difuzarea de manifeste, memorii și scrisori de protest. Autorii lor trebuiau identificați în timpul cel mai scurt pentru a evita răspândirea materialelor subversive. Forma concretă a acestora era diversă, de la simple fițuici scrise de mână, până la foi volante sau chiar

documente redactate atent și introduse în plicuri cu adrese precise, cu aspect cât mai comun. De obicei, ultimele erau adresate conducerii de partid și de stat, unor ziare centrale sau locale sau nominal unor lideri ai P.C.R., miniștrilor, șefilor de redacție din presa scrisă, TV sau radio. La conducerea de partid și de stat ajungeau, în cele din urmă și notele sau buletinele redactate de Securitate care semnalau stări de spirit negative, tocmai în încercarea de a curma unele situații conflictuale sau chiar explozive din anumite medii. Din nefericire, în anii '80, factorul politic județean sau central nu mai este receptiv la avalanșa de semnale pe care Securitatea le transmite. Amploarea nemulțumirilor devine din ce în ce mai mare, iar măsurile luate de puterea politică sunt paleative.

Securitatea, prin unitatea sa specializată, dezvoltase o întregă metodologie de depistare a „înscrierilor dușmănoase”: utilizarea aceluiși tip de plicuri (ca mărime și culoare), aceeași așezare a timbrelor, modul de aranjare a adresei (în centru sau la capetele plicului), lipsa adresei expeditorului, ori prezența uneia prescurtate, de obicei fictivă⁶.

Astfel, în corespondența trimisă îndeosebi în Vest, lucrătorii din Unitatea „S” constatarea că majoritatea materialelor subversive interceptate aveau forma unor scrisori obișnuite, fără adresa expeditorului sau cu adresă fictivă. Destinația predilectă era postul de radio „Europa Liberă”, dar și alte posturi, care primeau corespondență la unele căsuțe poștale sau chiar pe adresa unor persoane particulare.

O atenție specială se acorda întregii corespondențe a persoanelor care erau urmărite de Securitate sau a celor aflate în rețeaua colaboratori. Verificarea acesteia se făcea la cererea ofițerilor din unitățile operative, de către ofițerii din aparatul Unității Speciale „S” care trebuia să intercepteze scrisorile, telegramele și coletele primite sau trimise de cei urmăriți. În teorie, aceste materiale erau deosebit de valoroase, putând dezvălui eventuale acțiuni avute în vedere de cei vizați, fiind totodată și o probă consistentă a activității lor subversive. Se întâmpla adesea, ca, din cauza lanțului birocratic, informația să nu mai ajungă în timp util la ofițerul care urmărea un anumit „obiectiv”. Apoi, din cauza neglijenței celor care deschiseseră scrisorile sau coletele, se întâmpla ca întreaga acțiune să fie deconspirată (în unele plicuri reintroduse în circuit, erau uitate traducerea scrisorii, nota de lucru sau chiar borderoul de însoțire semnat de ofițerul care studiasc scrisoarea). În plus, o durată de timp mai mare între data expedierii și data primirii corespondenței crea mari semne de întrebare atât expeditorului cât și destinatarului, care pe baza ștampilei Poștei puteau vedea unde scrisoarea a „zăbovit” mai mult. Nedumeririle de acest fel sunt numeroase și sunt exprimate pe larg chiar în unele scrisori ale celor urmăriți⁷.

6 Cristina Anisescu, Silviu B. Moldovan, Mirela Matiu, „Partiturile” Securității, Editura Nemira, București, 2007, p. 495.

7 Pentru a fi evitate astfel de situații, au fost elaborate în primăvara anului 1985 o serie de instrucțiuni privind regulile de muncă pentru manipularea și exploatarea materialelor obținute din sursă „S”. Măsurile preconizate constau în trimiterea către unitățile operative doar a unor xerocopi după scrisorile interceptate, iar nu a originalelor. Trimiterea acestora implica scoaterea lor din circuitul poștal pentru un timp mai lung și uneori, chiar, pierderea lor. De aceea se cerea ca solicitările privind trimiterea acestor originale să fie reduse la minim, doar „în cazurile care în sunt folosite mijloace ale legăturii impersonale, căsuțe-poștale, post-restant etc. și care nu se mai repun în circuitul poștal”. Formularea unora dintre instrucțiuni arată și gravitatea sau dimensiunea întârzierilor în prelucrarea corespondenței interceptate: „Dacă în termen de 24 ore de la trimiterea materialului de către organul S, central și teritorial, nu se va primi răspunsul unității beneficiare, acesta va fi repus în circuitul poștal”; „Aprobarea pentru reținerea materialelor ce interesează organele de securitate se va da de către locuitorii șefilor unităților centrale și ai Securității Municipiului București, iar la nivelul unităților teritoriale de către șefii securităților județene”. Vezi A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 7929, vol. 402, ff. 2-4.

3 Iată cum erau formulate sintetic aceste atribuții ale Unității speciale „S” în *Instrucțiuni nr. D/00159 / 20.04.1985 privind regulile de muncă pentru manipularea și exploatarea materialelor obținute din sursă „S”*. „Unitatea specială «S» și unitățile corespondente din teritoriu, în procesul muncii specifice, depistează și rețin toate categoriile de trimiteri poștale în al căror conținut sunt vehiculate idei și concepții potrivnice intereselor statului nostru, acțiunile respective fiind semnalate unităților centrale și teritoriale de securitate pe profile de muncă iar, de la caz la caz, acestora le vor fi înaintate spre informare și materiale în original” vezi A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 7929, vol. 402, f. 4.

4 Virgiliu Țârău (coord.), *op. cit.*, p. 94 (vezi capitolul 6 semnat de Denisa Bodeanu, *Controlul și cenzura secretă a corespondenței*, p. 93-103).

5 Carmen Chivu, Mihai Albu, *Noi și Securitatea. Viața privată și publică în perioada comunistă, așa cum reiese din tehnica operativă*, București, Editura Paralela 45, 2006, p. 30.

Șezătoare culturală la Huși - „Lohanul 7 ani împreună”

- urmare din pagina 1 -

În deschiderea manifestării a vorbit prof. Alina Tudose, director al instituției gazdă a evenimentului, care a prezentat programul manifestărilor, a vorbit despre instituția pe care o conduce și despre invitații de marcă prezenți, a transmis urări și felicitări.

„Bine ați venit la această manifestare găzduită de Biblioteca municipală „Mihai Ralea” din Huși! Mă bucur că sunteți alături de noi, într-un număr destul de mare, dacă avem în vedere perioada Sărbătorilor de iarnă în care ne aflăm. Întâlnirea de azi se datorează Împlinirii a 7 ani de la apariția primului număr al Magazinului cultural „Lohanul”, o revistă importantă care a ajuns la numărul 32! Acesta este! Nu o prezint eu, ci îl voi lăsa pe dl prof. dr. Vicu Merlan, cel care se ocupă de apariția acestei reviste, să o facă. Vă informez că această manifestare va avea mai multe părți: dl Vicu Merlan va face bilanțul celor 7 ani de existență a revistei Lohanul, vor fi lansări de carte, recenzii, discuții, se vor oferi Diplome de excelență. La sfârșit va fi un mic program, artistic oferit de copiii de la Clubul elevilor din Huși și de la Școala „M. Sadoveanu”. Felicitări d-lui Vicu, amfitrionul acestei manifestări, căruia îi urez multă putere de muncă și tuturor vă dorim Sărbători ferice”, a afirmat directoarea Bibliotecii municipale din Huși.

Sărbătoritul și amfitrionul manifestării, Vicu Merlan, a prezentat și argumentat drumul revistei de la stadiu de revistă și până la cel de magazin cultural științific. „Doresc ca manifestarea de azi să fie o șezătoare în care să prindem aspecte de cultură, aspecte dintre cele pe care le trăim și luptăm zi de zi; lupta noastră de zi de zi nu este numai pentru a mânca și pentru necesitățile fizice, mai e nevoie și de cultură! Mergem sub auspiciile a „7 ani, împreună!”, deoarece revista Lohanul a urcat datorită colaboratorilor.

Mulți dintre d-stră ați colaborat, colaborați sau veți colabora la această revistă. D-voastră sunteți cei care dați un suflu nou revistei și o încărcăți cu multă trăire. În cei 7 ani, am trecut de la stadiul de revistă, la cel de magazin pentru că prindem foarte multe domenii, istorie, literatură, geografie, medicină și multe altele. Revista Lohanul a ajuns la numărul record de 290 de pagini, pornindu-se de la 20 de pagini! Și se numește magazin cultural științific. La numărul 32, de astăzi, am numărat 85 de colaboratori, din care jumătate sunteți în sală. Peste 100 de articole! Au colaborat peste 20 de profesori universitari, câțiva academicieni, oameni care au înțeles că noi, aici la Huși, chiar facem cultură. Am ajuns la cele 22 de domenii, câte sunt astăzi în revistă, pomind de la cele din 2007 care erau doar ...5!”.

„Șezătoarea culturală 2014, la împlinirea a șapte ani înseamnă o maturitate care colectează multe realizări, cu speranțe spre altele adolescente...”

Pentru participanții fizici la eveniment, un virtual ca mine, dificil deplasabil, dar prezent cu inima și gândul, întâlnirea aș vrea să fie prilej de alte avânturi, pentru că trebuie să recunoaștem, Lohanul nostru este o prezență care vă și ne onorează, mărturie a muncii unor oameni care trecând și consemnând prezentul, știu să și viseze frumos, luminos, dovadă soarele de astăzi...

Felicitând pe inimosul realizator al Lohanului nostru, care este un neobosit fertil, Vicu Merlan, fac același lucru pentru întreg colectivul redacțional, dar și pentru noi trudnicii de pe margini, întrebându-ne, când au trecut anii? Și, fără a ne oprim la răspuns, să facem, dragi colegi și prieteni, ca Anul de Măine să fie și mai plin de roade bune!

Pentru cei prezenți fizici ori cu gândul la Șezătoarea care, iată, ne face mari, Ion N. Oprea, vă zice să avem sănătate și bucurii pe parcurs tot atât de mari când vom deschide LOHANUL mâine, scris de suflete mari. Succes la Sărbătoarea de azi.

La mulți Ani!

Jurnalist N. I. Oprea (Iași)

Municipiul Huși se remarcă nu numai prin vinurile, viile și viticultorii de excepție, ci și prin manifestări deosebite ale spiritului local și național, prin personalități marcante ale culturii și prin această instituție culturală de prim rang, care este Biblioteca Municipală „Mihai Ralea”, excelent condusă de un director eficient și dinamic. La finalul anului trecut, instituția hușeană de cultură a organizat un veritabil eveniment cultural complex și care ar face cinste oricărui centru cultural din țară.

Într-o sală excelent amenajată și în fața unui public nu foarte numeros, dar select și bun cunoscător al fenomenului cultural, prof. dr. Vicu Merlan, cunoscut și apreciată personalitate a istoriei și a urbei moldave, a fost sărbătorit, împreună cu excepționala sa revistă „Lohanul”, la împlinirea a 7 ani de la prima apariție. Cu această ocazie au fost și patru prezentări de carte ale unor autori consacrați și recunoscuți, nu numai în țară: prof. dr. Vicu Merlan, prof. dr. Theodor Codreanu, prof. dr. Dumitru V. Marin, prof. Lina Codreanu, prof. Aurel Cehan și I. N. Oprea. La ampla manifestare au luat parte conducerea Societății de geografie, filiala Bârlad, scriitorii, artiștii, cadre didactice, elevi și iubitori de știință și cultură. **Jurnalist Val Andreescu – Meridianul de Vaslui**

„Stimați prieteni, haideți să petrecem cu vorbe! Să ne bucurăm de prezența fiecăruia în parte și de toți la un loc! (...) Am venit aici să-l îmbrățișez cu sufletul pe Vicu Merlan! Bărbatul acesta mai are copii și nevastă, mai are și obligații la catedră, mai merge și scormonește pământul, știe să facă! Este un personaj foarte activ și îndrăznesc să spun că mai calcă pe urmele mele! N-o să spun că este cel mai valoros, acolo e și Teo Codreanu (înc-odată ... prietenul meu!), cel mai valoros eminescolog! Dar sunt unii dintre colegii lui care reușesc în mai multe domenii! Vicu reușește în arheologia lui, mai ales să scoată cartea asta, care rămâne ca document al trecerii lui și a multor alții. Este și Monografia comunei Bunești-Averești. Înainte de a vorbi despre mine, am vrut să vorbesc despre Vicu pe care-l apreciez cu câtă minte și cât suflet am! (...) **Prof. dr. Dumitru V. Marin**

Prof. Lina Codreanu, important om de cultură și autor de volume literare, publicist și profesor eminent a prezentat aspecte importante ale revistei Lohanul, a vorbit despre importanța culturală a municipiului Huși în cadrul culturii naționale și a prezentat o parte din volumele personale și dintre cele scrise de prof. dr. Theodor Codreanu, importantă personalitate a culturii naționale.

„Stimați participanți, mulțumesc pentru că suntem împreună! Am inițiat în revista Lohanul o rubrică anuală de mare folos pentru dumneavoastră dar și celor care țin cont de aparițiile editoriale din țară. Această rubrică prezintă autorii și creațiile pe care le-au adus în fața lumii. Aș zice că nu e de mirare că într-un spațiu atât de benefic culturii, așa cum este Hușul, chiar dacă este un orașel micuț, cu tentă patriarhală, cu ambiții municipale, dar eu zic, cu toată convingerea, că aici este un centru al lumii, o „capitală” de cultură și trebuie să fim mândri că suntem în acest spațiu. Am constatat că în anul ce a trecut au fost 19 apariții editoriale în zona noastră, nu-i de ici de colo, iar dacă o adaug și pe cea de ieri, cartea d-lui prof. V. Calistru ajungem la cifra 20, dar revista era deja editată.”

La sărbătoarea revistei Lohanul au vorbit, au recitat și au adresat urări de viață lungă, felicitări și prof. Vasile Cărcotă, prof. dr. Viorel Râmboi, prof. Georgel Bradu, prof. Ștefan Plugaru, ec. Aurel Cehan. Micii artiști hușeni, prezenți la manifestare și-au adus contribuția lor muzicală la programul unei sărbători importante a unei reviste, prin coordonatorii: I. Vasiliu, Luminița Mandrea, Relu Onea. Iar aceștia au fost răsplătiți cu o masă bogată, oferită cu generozitate de sponsorii: Alex Filip, Valeriu Ciupilan, Virgil Stoica, Alina Pricop, cărora le mulțumim pe această cale.

La mulți ani, Theodor Codreanu !

Valentina LUPU

Sala de festivități a municipiului Huși, a găzduit o mare manifestare culturală a municipiului și județului Vaslui, dedicată uneia din cele mai importante personalități a județului Vaslui, profesor THEODOR CODREANU, recent premiat de Academia Română, care a fost sărbătorit la împlinirea vârstei de 70 de ani.

La manifestare au participat invitați de renume din toate colțurile țării și județului, dar și din centrele de cultură românești aflate în afara granițelor României.

Activitatea s-a desfășurat cu un prezidiu format din: prof. Theodor Codreanu, ing. Ion Ciupilan – primar al municipiului Huși, profesor universitar Ioan Petru – rector al Universității “Ștefan Lupașcu” Iași, academician Mihai Cimpoi - Chișinău, scriitorul academician Vasile Târîțeanu – Cernăuți și scriitorul Casian Maria – Spiridon – președintele Uniunii Scriitorilor din România – filiala Iași.

După alocuțiunile inginerului Ion Ciupilan – primar al municipiului Huși și ale sărbătoritului, acesta a prezentat invitații din sală, nominalizându-i în marea lor majoritate și mulțumindu-le pentru prezență.

Moderatorul activității de suflet a fost academicianul Mihai Cimpoi, care după ce și-a prezentat speech-ul a subliniat: “Dragul nostru omagiat, domnule profesor, dragă prietene, Theodor Codreanu, stimați membri ai familiei, pentru că ne oferiți un model de solidaritate familială, demnă de urmat, vă dorim multă sănătate, inspirație și sigur noi cărți, realizări în toate domeniile în care activați. Dragi prieteni sunt foarte multe cuvinte de spus, sigur este că Theodor Codreanu este un mare cărturar, unul din cei mai importanți cărturari pe care îi avem la ora aceasta, bineînțeles, este un om deschis. De obicei ni se spune că centrul s-a mutat la Chișinău, dar drumul spre acest centru trece prin Huși.”

A urmat alocuțiunea scriitorului academician Vasile Târîțeanu: “Bucureștiul este cunoscut drept capitala politică, știm că Iașul este capitala cultura a României, Hușul era cunoscut în țara noastră pentru vinurile din această zonă, dar iată că datorită unor oameni care locuiesc aici și care sfințesc locul, lucrul acesta se adevărește. Hușul este cunoscut în întreaga lume grație unui om pe care toată lumea îl cunoaște, THEODOR CODREANU.”

După alocuțiunile celor din prezidiu, academicianul Mihai Cimpoi a moderat dându-le pe rând cuvântul invitaților: prof. Manuela Iacob – director al Colegiului “Cuza-Vodă” Huși – colegiu la care a profesat omagiatul, aniversatul nostru Theodor Codreanu; scriitorul Nicolae Dabija – membru de onoare al Academiei Române, scriitorii Daniel și Filomela Corbu, Emilian Marcu – Iași, scriitor Nicolae Georgescu – eminescolog, București, prof. dr. Avram Tudosie, prof. dr. Dumitru V. Marin, prof. Simion Bogdănescu, prof. Vicu Merlan, scriitor Mihaela Grădinaru, prof. Teodor Pracsiu, prof. Gelu-Voicu Bichineț – director al Bibliotecii

Județene “Nicolae Milescu Spătarul”, prof. Petruș Andrei – scriitor, prof. Daniela Oatu, scriitor Val Andreescu, dr. Valeriu Lupu etc.

Fiecare vorbitor a subliniat cum se cuvine contribuția de excepție la ceea ce îndeobște numim critică literară. S-a remarcat astfel, nu numai domeniile pe care literatul THEODOR CODREANU le abordează, dar și faptul că o face cu adevărată acribie științifică, ceea ce îl plasează în fruntea breslei. A reieșit din aceste alocuțiuni faptul că Theodor Codreanu simte românismul în ansamblul său sub forma unui naționalism luminat și constructiv. Este ceea ce sublinia de fapt dr. Valeriu Lupu în alocuțiunea sa că Theodor Codreanu este port drapelul naționalismului românesc și că opera lui prin concizie, acuratețe și claritate poate fi considerată o adevărată operă științifică.

Activitatea a continuat cu glume și voie bună la sala de degustări a Colegiului Agricol “Dimitrie Cantemir” – Huși, presărată cu “știința degustării”, prezentată de prof. dr. Avram Tudosie, ing. Eugenia Gaiță și bibliotecar Angelica Marcu.

Toți invitații au urat sărbătoritului la cei 70 de ani împliniți viață îmbelșugată și multă putere de creație.

În urmă cu mulți ani (1975) destinul profesorului THEODOR CODREANU, născut la 1 aprilie 1945 la Sârbi, com. Banca, jud. Vaslui, a decis să rămână în acest orașel Huși, orașel în care s-au născut atâția oameni de seamă, precum: Al. Giugaru, Nicolae Hortolomei, Adam Bălțatu, Mihai Ralea, P. Popescu Neveanu, Costache Olăreanu și mulți alții. Hușenii aveau nevoie de un contemporan predestinat literaturii române, care în acest timp i-a învățat să iubească limba română, să-l prețuiască pe Mihai Eminescu și care într-un fel delicat și blajin, să le îndrume copiii pe o cale dreaptă. A găsit timp pentru a scrie opere importante pentru care instituții de referință ale României și R. Moldova l-au distins:

Premiul pentru debut în volum pentru proză al editurii Junimea în anul 1980;

În anul 1993 a primit Premiul Uniunii Scriitorilor din R. Moldova, pentru volumul “Dubla sacrificare a lui Mihai Eminescu”;

În anul 1999 a primit Premiul Uniunii Scriitorilor – filiala Iași, pentru critică literară;

Pentru volumul “Complexul Bacovia”, i-a fost acordat în anul 2002 și alte distincții la fel de meritorii;

În decembrie 2013, o recunoaștere așteptată, premiul Academiei Române, pentru cartea “Ion Barbu și spiritualitatea românească modernă. Ermetismul canonic” apărută la editura Curtea Veche – București, 2011, în colecția “Știință, spiritualitate, societate.”

A 70-a aniversare a prof. dr. Theodor Codreanu

– o adevărată sărbătoare națională de cultură și ...viticultură –

- urmare din pagina 1 -

În 1970, aceste concursuri au fost reluate și susținute până în 1996 ca adevărate festivaluri de cultură, cu participanți din principalele regiuni ale țării.

Această inițiativă de după al Doilea Război Mondial s-a datorat miniștrilor Agriculturii, Constantin Prisnea, Nicolae Ștefan, Angelo Miculescu, Ion Ceaușescu, Gh. Glăman, precum și prim-miniștrilor care au participat, pe mai toată perioada degustărilor și manifestărilor culturale, ca acad. Manea Mănescu (de două ori), Ion Iliescu, Mircea Snegur, Nicolae Văcăroiu, C. Popescu Tăriceanu, Mircea Druc, A. Sangheli, Angelo Miculescu, Petre Roman ș.a. Toți au fost încântați de valorile viti-culturale prezentate pe scenă de artiști renumiți, în frunte cu Radu Beligan, Nicu și Jean Constantin, Toma Caragiu, Alexandru Arșinel, Stela Popescu, Ileana Sărăroiu, Doina Badea ș.m.a.

Manifestările vinicole – din cadrul concursurilor – au fost conduse de acad. V. D. Cotea, T. Martin, I. Neagu, Milu Oșlobeanu, N. Pomohaci, Marin Gheorghiu, Brad Segal, Ion Alexandrescu, Mircea Bulancea, Liviu Dejeu, până la acad. Marțian Cotrău, rectorul Universității de Medicină și Farmacie din Iași. La aceste manifestări culturale și viti-vinicole au participat și președinții Academiei Române, acad. Eugen Simion și Miron Nicolescu, însoțiți de șapte confrăți, care au gustat și apreciat vinurile Școlii prin celebrele lor impresii rămase în al cincilea volum din evanghelică Carte de Onoare a Școlii.

Acad. V. D. Cotea, vicepreședinte al Academiei și al Organizației Mondiale a Viei și Vinurilor de la Paris, a deschis toate concursurile naționale cântându-le cu cele mai mari, frumoase, fascinante și celebre citate.

Înainte de vizitarea Școlii Viticole din Huși, ambasadoarea acestor întâlniri, V. D. Cotea s-a pronunțat astfel, tuturor celor 400 de participanți: „Să mergem să vizităm și Vinoteca Națională a Școlii de Viticultură din Huși, azi Colegiu Agricol, cu 30.000 de sticle de vin din toată țara, datorită slujitorilor și absolvenților școlii, dar mai ales, cu bunăvoința uriașului acad. hușean, Mihai Ralea și Bucur Șchiopu, ministrul Agriculturii, care au donat Școlii mii de sticle cu vinuri din toate podgoriile românești, ca să devină o vinotecă de talse națională.

La aniversarea semicentenarului școlii, Mihai Ralea și Paul Popescu Neveanu au amintit de cele peste 1000 de personalități care au vizitat școala, vinoteca și au scris impresii nemuritoare în Cartea de Onoare, incluzându-l și pe Nicolae Iorga (în 1926 și 1931), Ion Simionescu, Petru Poni, Dimitrie Gusti ș.m.a. pe care, marele academician

C. G. Giurescu a dispus să fie trecute pe frontonul Școlii, sub titlul „Panteonul slujitorilor și preamăritorilor Școlii Viticole care au contribuit substanțial la evoluția ei de mică academiei a viei și vinului de la Huși „ca o Sorbonă sau un Montpellier al Franței”.

Mai spre sfârșit vom trece câteva din aceste mărturii de aur, rămase uimitoare la temelie școlii și vinotecii, la a căror instituționalizare a participat ministrul Spiru Haret, însoțit de un corp de mari personalități românești și moldovene, aduși de patriotul hușean, senatorul și ministrul N. Gh. Lupu și prefectul județului Fălciu, generalul George Teleman.

Revin la sărbătorirea celei de a 70-a aniversare a lui Theodor Codreanu, coleg, prieten și vecin, de aproape o jumătate de secol, căruia, ca să fim veșnic împreună, cu ajutorul primarului și al preoților Marcel și Doru, i-am oprit pe alea centrală a cimitirului, un loc de veci între mine și primar.

La marea sărbătoare a lui Theodor Codreanu i-am urat: „Dragă Teo, prieten și vecin de 50 de ani, Om de mare Omenie, înălțătorul culturii hușene la nivel național, îți doresc să devii și să rămâi luceafărul cultural național, cu tot mai multe și mari cărți, căci, cum spunea George Călinescu, prelucrând o frază a lui Cilibi Moise, «Numai cei ce scriu o singură pagină, aprinzătoare de cultură și spirit, și o carte lăudată, sunt sortiți nemuririi pentru totdeauna»”.

Un alt mare cărturar, scrie: „Oamenii – prin ce fac, dar mai ales prin ceea ce scriu sau lasă după ei, trec prezentul, instituțiile și publicațiile în eternitate și universalitate” (Umberto Eco).

În urma Hușilor și în toată România Mare pe care le-ai zidit, zidindu-te, ai devenit un star național de urmat și nu numai de invidiat.

„Numai un asemenea protagonist care durează operă și face etapă în profesie se va scrie progresul omenirii și al Hușilor” (acad. I. C. Teodorescu).

De când vă cunosc ați muncit și scris, cum nimeni altul de la noi din Huși, și din centrul Moldovei nu a făcut-o până în prezent. Recunosc, și ar trebui să recunoască și alții, că ați intrat definitiv în istorie și în literatură, pentru că „verba volant, scripta manent”. Continuați cu același entuziasm și de acum înainte, ajutat de slăvita ta doamnă, Lina!

Continuați cu cele scrise de Adrian Păunescu când a poposit la Școala Viticolă și la vinotecă, în 1893, cu cenaclul Flacăra:

„Să trăiești Moldovă milenară
Cu a ta Școală viticolă centenară,
Atât de magnifice în destin:
Că a noastră istorie e o comoară,

Și cultura-i un măreț festin.
În vinurile tale, o avuție planetară,
De la Bohotin pân' la Zghihară,
Captivând totul deplin,
De la Decebal pân' la Cantemir.
Moldova lui Ștefan cel Mare
N-are pe lume asemănare.
Prin gloria măreței oaste
Și faima vinurilor noastre.”

La sfârșitul spectacolului cenaclului „Flacăra”, la degustarea vinurilor și vizionarea unor dansuri cu elevele noastre care erau și cântărețe de vocație, Adrian Păunescu a scris în Cartea de Onoare:

„Hușul e cuibul viei și gleei românești din care au zburat peste 300 de mari personalități, «aurindu-i» viitorul.

Aici, la Huși, mai dulce curge vinu-teasc,

Și om bun ca moldoveanul nu e,
Aicea și copii când se nasc,
Au, din fașă, proiectul de statuie!”

Amintim câteva citate și versuri fascinante și rimate, ca să fie cât mai ușor savurate și neuitate de oaspeții noștri – pentru cinstirea celor ce le-au scris și a noastră, care le-am transmis, unele create, adaptate și fin decoltate, ca să fie cât mai mult reverberate.

Pentru că:
Degustarea nu e o simplă băutură,
Ci un act de mare cultură,
Fiind o adevărată binecuvântare,
Care prinde bine oricui, oricât ar fi de mare,
Fiind culese din „cultura mare”.

Numai cine știe să savureze vinul bun, găsește în el picături de geniu și scilipiri de umor (Charles Baudelaire).

Ca vinul să fie perceput în plenitudinea valențelor și virtuților sale – materiale și intelectuale-spirituale, trebuie filtrat prin tot ce a creat omenirea mai frumos, mai bun și mai nemuritor în istorie, cultură, cântec, umor și amor (Avram D. Tudosie).

La degustarea, totuși, a acestor vinuri, să se spună vorbe mari și măcar o glumă bună, care să rămână... Merită marcată asemenea cinstire, măcar când dispar (Păstorel Teodoreanu, Huși 1937).

Nu întâmplător, Vasile Pârvan a scris la Concursul Național de Vinuri de la Huși, din 1924, că: „Hușul, deși este geografic amplasat la margine de țară, stă cu ospitalitatea și vinurile la mijloc, pe masă.

Nu întâmplător, noi l-am completat:
Când bei Zghihară de Huși,
Chiar ani să ai, o sută,
Îți zic încet, ca și acuși,

Că fata-i bună, chiar urâtă. (A. D. Tudosie).

Acad. V. D. Cotea, vicepreședinte al Academiei Române și vicepreședinte al OIVV Paris, declara la deschiderea primului Concurs național de Vinuri de la Vaslui, cu un pahar de Zghihară în mână, că „Zghihara de Huși, de slab alcoolic și acidulat ce este, se poate bea, de la cel cu țâta-n cură, până la cel cu barba sură”.

Zghihara de Huși se poate bea de la cel cu țâta-n gură, până la cel cu barba sură,
Cu pastrama sau friptură
Cu soția sa de mână,
Și burlacii cu dame de primă mână,
Fără vreo dăunătură.

Cine nu iubește vinurile seci și acidulate ca Zghihara și femeile mai aspre – nu poate trăi în numele viitorului, pentru că ambele nu te satură și nici îmbată niciodată. (Grigore Vieru).

Când bei Zghihară de Huși,
Chiar ani să ai o sută,
Îți zic încet – ca și acuși,
Că fata-i bună chiar... urâtă.
(A. D. Tudosie)

Vinul de Zghihară, gustat la Huși, la școală, te-nfioară,
Precum atingerea buzelor de fecioară,
Care e îmbrățișată și sărutată întâia oară.

Vinurile noastră de Fetească albă de Huși și-au transformat numele în renume și prin faptul că pe mulți îi culcă plini de speranțe și îi scoală cu bucuria că mai au pentru ce trăi și se culcă sub cearșaf și se scoală sub „umbrelă”.

După alții, denumirea de Fetească albă vine de la faptul că este un vin atât de plăcut și seducător, încât este mai coruptibil chiar decât primul sărut și chiar mult mai mult.

Poartă nume feminin, fiindcă vinul fiind plăcut, sec, dulcuț sau dulceag ca și o fată mare, iubitoare, care poate „induce” mai mulți bărbați în eroare.

Noi l-am numit „vinul directorilor, cu secretarele mai tinere și soțiile mai... ruginite”.

Feteasca regală

Este echilibrat în componentele sale, blajin dar dur și răzbunător cu cei care-l beau fără măsură sau cu toptanul, uitând că așa se pierde elanul (citată după Mihai Kogălniceanu și Alexandru Ioan Cuza).

Noi am adăuga că este vinul care înmoaie și inima miniștrilor, ca și a învinșilor, dar o subordonează și pe a femeilor oricând, oriunde și cu orice „marfă”.

Rieslingul italian

Este un vin deosebit de agreabil – atât de unul singur, dar mai ales în „cupaje” umane. El dă faptă și nu numai glas și puțință gândurilor noastre spre tinerete și biruință.

Cum îl guști te și gândești la o diavoliță de fată / Și cu un drac de băiat / Care vor să săvârșească un dulce păcat / Care apoi să

fie cât mai des repetat.

Feteasca neagră

Are renumele său de „vin seducător” pentru femei și „întineritor” pentru vârstnici și burlaci. Deși pare molatic, este mai înșelător ca vâul unei cadâne, ce ascunde multe „fibre” divine.

De aceea a fost numit „vinul virilității bărbaților și al fecundității femeilor”, sau, mai direct spus, este vinul care înviează virtuțile bărbaților și tresaltă valențele femeilor.

Cabernetul Sauvignon a fost apreciat de mari personalități – de la P. S. Aurelian la Spiru Haret, până la U. Thant (secretarul general al ONU) și de mari demnitari străini de pe toate meridianele globului.

Noi îl declarăm, pe neîncercate,
Că e un vin de doi copii pe noapte
Dar cu alte cucoane doritoare și de alte „fapte”...

Vinul de Cabernet Sauvignon este plăcut, chiar mai plăcut decât primul sărut. De amabil ce este, seamănă cu o seară pe lună, cu o noapte de dragoste plină, mai ales cu o cadână.

Cabernet Sauvignon este vinul care ridică productivitatea la „munca de jos”, la un flăcău pe noapte – bând un pahar; bând două pahare, productivitatea crește la două fecioare, și bând peste trei, ai nevoie de doi amici să te ducă acasă pe brânci.

Busuioaca de Bohotin Huși

Este un vin cu rezonanțe de doină și baladă

Împlinire pe o pajiște-nflorată,
Tăvălindu-te cu o fată performantă...

Busuioaca de Bohotin pentru însușirile sale – aromă foarte ispititoare, culoare foarte atrăgătoare, dulceață seducătoare – în cei aproape 100 de ani de la descoperire, revitalizare și lansare (la Școala Viticolă hușeană), a primit numeroase și reputeate trofee de onoare la marile concursuri naționale și internaționale de valoare.

Busuioaca de Bohotin Huși e un vin rafinat, de prezența a șapte buchete pluriflorale, foarte bine integrate în ansamblul buchetului de Muscat (Louis Orizet, Franța).

Profesorul universitar T. Martin consemna în Cartea de Onoare a Școlii: „V inul de Busuioacă de Bohotin Huși a fost, este și va rămâne un obiect de mândrie națională pentru podgorie și pentru țară”.

Scriitorul Ionel Teodoreanu, spunea: „BBH te smerește cum îl pui pe limbă! Parcă ar intra aici acum, Eminescu. Toată lumea ar surâde, dar cu o deosebită admirație.”

Mihai Ralea îl definea că este un vin roz-colorat și muscat-aromat, dar rar, încât o sticlă foarte mică se destupă foarte rar și în casele foarte mari. Deci, este un vin eveniment.

Tudor Arghezi a alintat BBH cu o sintagmă care a devenit proverbială și pentru alte vinuri: „Busuioaca de Bohotin Huși e logodnică de-a pururi, soție niciodată, pentru că nu te ascultă și te îmbată dintr-

odată, mai ales, dacă nu ești prudent, te-nșeală iminent”.

Acad. V. D. Cotea compara vinul de BBH cu o fată frumoasă discret parfumată, brunetă, dar pe fața căreia se citește ceva și din delicatețea blondelor.

Avram D. Tudosie completa „BBH este ca o fată frumoasă pe care, dacă o privești, te încălzește și dacă o și săruți, te îmbată”.

Acad. Constantin Toma și colegul său, Petru Ioan, declarau că: „Este vinul burlacilor și al babacilor, care le dă, nu numai spirit, ci și credință în puțință”.

Noi am înzestrat Busuioaca de Bohotin cu câteva prețurii mai decoltate:

Se consumă cu plăcere și temeii
De la zei până la aței
De vârstnici, burlaci și de femei,
Îmbărbătând și pe buniceii.

Cu Busuioaca de Bohotin nu există bărbat impotent, ci numai femei bleagă sau fără talent.

Cu virilica Busuioacă, orice fată vrea să fie curtată

Și să fie furată, nevrând să mai fie fată
Ci să devină performantă
Ca să simtă – prin ea, iubirea toată.

Vinurile aromate albe, semi-aro,aromate, ca Traminer, Sauvignon ș.a. fiind foarte dulci și atrăgătoare, trebuie consumate cu maximă rigoare, fiindcă, după o zicală veche, sunt ca o amantă blondă, dulce și parfumată, dar care te înșeală dintr-odată

Muscatul Ottonel este vinul alb aromat care a dat și dă faimă tuturor podgoriilor românești și mondiale.

Oamenii de știință și marii literați l-au definit ca „vinul care dă putere și vigoare, atenție neuitătoare și niciodată trădare” sau, „vinul care dă putere, dă cântare și apoi și căutare, la culcare”.

Prof. acad. D. Bernaz și V. D. Cotea s-au exprimat că: „Majestatea sa, Vinul de Huși, este un test pentru inteligență, un stimulent pentru gândire; tristețea însăși se subordonează sub imperiul său și devine pentru om fermecătoare”.

Acad. C. Ciopraga, ura studenților săi:

„Bine ați venit în orașul muzeu,
În orașul ateneu,
Înmuiat din plin în miere și vin,
Iubit de la Ștefan până la Cantemir,
«Crescut» pe dealurile în formă de coroană domnească,
Care să ne înnobleze ca o constelație cerească”.

Și tot el scria: „Cine trece prin Huși și nu a vizitat Liceul de Viticultură, Muzeul Viticol unicat și Vinoteca sa națională, e ca și cum ar trece prin Iași fără să fi văzut Palatul Culturii și grandioasa Grădină Botanică”.

La Olimpiada școlară de viticultură, din 1989, reprezentanții Ministerelor Agriculturii și Învățământului au scris:

„Vinoteca Liceului Viticol Huși:

E stație tranzit
Între Pământ și Olimp,
Panteonul zeilor sufletului”.

Acad. C. Toma și P. Ioan s-au pronunțat în scris că acest citat este atât de inspirat și luminat, încât merită scris lângă numele școlii pe orice antet și corespondență, cum se practică azi în toată lumea, spre neuitarea marilor produse și instituții, pe corespondența marilor instituții.

După Mihai Ralea, Mihail Kogălniceanu ar fi numit vinul de Huși „vin de bucurie și nu de beție, vin de chef și nu de «trage în șant» ca cel de Cotnari care te dă gata de la primul pahar.”

Acad. C. Giurescu spunea că: „Zghihara de Huși și Busuioaca de Bohotin sunt două vinuri locale, care vin din antichitate și trecem prin ele, ameliorându-le, în eternitate și universalitate”.

Noi le spunem că: primul – Zghihara de Huși e un vin de cursă lungă, de bună dispoziție, fără ca beția să te ajungă și soția să te «prindă». Iar al doilea – Busuioaca de Bohotin e un vin pentru domnie, demnitate și diplomație măreție și solemnitate.

Nu întâmplător prof. univ. Paul Popescu Neveanu spunea că „după savurarea unei Busuioace de Bohotin care înmoaie și îndoiaie și inima miniștrilor și nu numai a femeilor și învinșilor, dacă o bei, și mai dulce și mai seacă, ești tentat să culci o soacră, chiar dacă e foarte acră”.

După savurarea unei Busuioace adevărate, orice bărbat corect nu poate fi impotent/ în fața oricărei femei cu talent/ și nici o fecioară evoluată – să vrea să mai fie fată/ Ci să devină performanță.

După savurarea BBH, nu există bărbat impotent, ci numai femeie fără talent.

În 1935, profesorul dramaturg, **Victor Ion Popa** a rostit despre vinurile de Huși o maximă nemuritoare: „Vinul de Huși e o carte de vizită și de onoare pe care o poate depune un neam la poarta veșniciei”.

e-mail: revistaelanul@gmail.com
<http://sites.google.com/site/elanulvs/>

Redacția (tel.: 0235-436100)

Redactor șef: Marin Rotaru

Redactor-șef adjunct: Cristian Onel

Redactori corespondenți:

prof. univ. dr. **Vlad Codrea**,

Univ. „Babeș Bolyai”, Cluj-Napoca

prof. univ. dr. **Ștefan Olteanu**, București

Dan Ravaru, Vaslui

Corneliu Bichineț, Vaslui

Mircea Coloșenco, București

dr. Arcadie M. Bodale, Vicovu de Sus

Serghei Coloșenco, Bârlad

drd. Laurențiu Ursachi, Bârlad

dr. Laurențiu Chiriac, Vaslui

Ion N. Oprea, Iași

dr. Sorin Langu, Galați

ISSN: 1583-3593

Tehnoredactare: Bogdan Artene
Tipar: SC Irimex SRL Bârlad

Ionel Teodoreanu scria că „Busuioaca de Bohotin e dulce și aromată ca Tămâioasa și pe undeva, un miros discret de petale pluriflorale. Pentru însușirile organoleptice – culoare foarte atrăgătoare, aromă încântătoare și dulceață seducătoare, în cei aproape 100 de ani de la lansare, a primit numai trofee strălucitoare”.

Sau: „BBH te smerește cum o pui pe limbă! Parca ar intra aici, acum Eminescu. Toată lumea ar surâde dar cu o deosebită admirație.”

Mihai Ralea l-a completat: „Este un vin fin-aromat, roz-colorat și foarte delicat, încât o sticlă foarte mică se destupă foarte rar și în casele foarte mari. Este deci, un vin eveniment”.

În 1937, la prezentarea vinului de Busuioacă la Concursul Național de la București a fost un triumf. La degustare s-a aflat jumătate din Consiliul de Miniștri. La degustare, regele Carol al II-lea s-ar fi exprimat: „Acest vin mare trebuie băut, nu în picioare, ca la împărtășanie, ci în genunchi, ca la spovedanie.”

Tudor Arghezi a poetizat-o în stilul său pamfletist: „Busuioaca trebuie declarată logodnică de-a pururi, soție niciodată, că e și brunetă și blondă, și captivantă, care te culcă dintr-odată”.

Acad. V. D. Cotea scria că „vinul de BBH e ca o fată frumoasă, discret parfumată, ușor brunetă, dar pe fața căreia se citește ceva din delicatețea blondelor”.

Fostul prim-ministru Petre Roman, parafrazându-l pe Martin Luther, a declarat: „Cine nu a iubit o femeie frumoasă și isteță și nu a gustat o Busuioacă de Bohotin, se poate spune că a trecut degeaba prin viață și nu știe ce e dulceața vieții”.

Marin Sorescu, în volumul său „Drumul, scrie în poezia sa „Dacă nu cer prea mult”:

– Ce-ai lua cu tine

Dacă s-ar pune problema să faci zilnic naveta

Între rai și iad ca să îți niște cursuri?

– O carte, o sticlă de vin și o femeie,

Doamne!

Dacă nu-ți cer prea mult.

– Ceri prea mult...

Cum să-i sperii și să-i înfricoșez pe păcătoșii din iad

Dacă nu am femeia, material didactic, să le-o arăt?

Cum să îi înalț pe dreptii din rai

Dacă nu am cartea să le-o talmăcesc?

Cum să suport eu drumul și diferențele De temperatură, luminozitate și presiune

Dintre rai și iad,

Dacă n-am vinul să-mi dea curaj

Și femeia să mă încălzească?

Mihai Eminescu, ospetind în 1875, la Centru cultural „Monastireanu” din Huși, a fost primit cu următorul citat, scris pe

frontonul restaurantului: În prea puțin vin nu poți găsi adevărul și înțelepciunea, în prea mult le pierzi.”, la care marele Mihai Eminescu a intervenit, înlocuind-o cu: „Puțin vin ascute mintea, mai mult o tocește”

Regina Maria, însoțită de George Enescu, declara în 1916 că „Hușul și podgoria sa sunt cele mai pitorești așezări podgorene din țară”.

George Topârceanu scria despre Huși: „Cu unghere tănuite și cu hrube pentru vin,

Te salut, oraș feeric, te salut, oraș divin.

Peste ziduri învechite, peste biserici tănuite și peste garduri și răscruci,

Te mândrești, oraș viticol, cu cele mai gingașe ducii,

Care au moștenit în zâmbet și în tremurul din gene

Frumusețea legendară a femeilor hușene!

Vă las, hușeni, în schimb, aceste glume:

Priviți-le cu un zâmbet, doamna mea.

Cea mai frumoasă hușeancă de pe lume

Nu dă decât ce are... chiar când vrea!”

Vinul semi-aromat de Șara și chiar Pinot griș au culoarea verde-gălbui și aroma de flori de tei și iasomie, ce îi dau un plus de atracție și bărbăție. Are o savoare specifică/ Naturală și aromă senzuală./ Odată „gustat” fără măsură te bagă în boală/ Ca și prima dragoste deplină/ petrecută cu o cadână.

Nicolae Dabija scria în Cartea de Aur a Școlii o strofă nemuritoare:

„**Basarabia**

Și parcă m-apucă jalea

Cu regret, constat, aici la Huși,

Că n-avem azi un Ralea,

Ca s-o ceară de la ruși.”

**Redacția revistei
va dorește un
Paște fericit !**

**Număr apărut cu sprijinul Centrului Județean pentru
Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vaslui**

Responsabilitatea pentru conținutul articolelor aparține, în exclusivitate, autorilor.

Primarii județului Tutova în anul 1922

Extras din Cartea Încoronării. Album comemorativ al încoronării MM. LL. Regele Ferdinand și Regina Maria la Alba-Iulia în 2/15 octombrie 1922, Alba-Iulia - București, 15-16 octombrie 1922, Tipografia Carmen Sylva, București, 1923.

